Cena egz. 20 groszy. Nakład 40000 egzemplarzy. Dziś 14 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17 w Grudziądzu ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.15 zł. miesięcznie, 9.45 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.51 zł. miesięcznie, 10.53 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 7.15 zł., za granicę 9.65 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 699, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 84. | BYDGOSZCZ, czwartek dnia 10 kwietnia 1930 r. | Rok XXIV.

Nowy podział województw.

Projekty komisji dla usprawnienia administracji publicznej. — Zmiana granic Wielkopolski, Pomorza i Śląska.

Sprawie racjonalnego terytorjalnego podziału kraju poświęciliśmy stosunkowo więcej krytycznych uwag od innych pism. Czyniliśmy to z okazji omal wszystkich dotychczasowych projektów zmian ilości i granic województw. I nie bez zadowolenia stwierdzamy, że niejeden broniony przez nas pomysł nie jest już więcej odosobnionym, docierając do świadomości sfer i osób, powołanych do przedwstępnej decyzji o układzie i podziale państwa.

Przypomnimy tylko, że wysuwaliśmy stale **hasło województw, biegnących strefami gospodarczemi, opartemi o złoża naturalnych bogactw,** domagając się złączenia trzech węglowych zagłębi w jedno województwo, ekonomicznie najpotężniejsze; wykrojenia głównego **województwa naftowego;** utworzenia rozszerzonego i zasobniejszego **województwa morskiego** itp.

Postulaty te, zabliźniające kordonowe rozdarcia, zmieniające gruntownie pospiesznie wytyczone wojewódzkie miedze, wysuwające narodowe konieczności gospodarcze przed względami mechaniczno-administracyjnemi i tradycjami historycznemi, nie wytrzymującemi więcej potęgującego się życia, — nie dojrzały jeszcze w Komisji dla Usprawnienia Administracji Publicznej i nie znalazły wyrazu w konkretnym projekcie. Kiełkowały one natomiast — i to silnie w obradach, wyrażały się w krytyce gotowych planów, znajdowały uwzględnienie w gromadzonych materjałach, — jednem słowem nie dały się więcej zepchnąć z warsztatu pracy i konferencyjnego stołu Komisji. Trzeba tylko czujności i nacisku ze strony autorytetów, fachowców, instytucyj, kół narodowych i całej wogóle opinji publicznej, — a szablonowy podział państwa ustąpi miejsca wymogom życia z gospodarczą racją na czele. Tem bardziej, że Komisja popada w widoczną sprzeczność. Przyznaje szerokie cele i **konieczność silnych podstaw województw,** — a równocześnie zmienia nieznacznie stan istniejący. Okazuje się to z projektu podziału państwa na województwa, opracowanego przez Juljana Suskiego, radcę ministerstwa spraw wewnętrznych, — dotychczas najbardziej jeszcze wykończonego planu, konkretyzującego szczegóły najbliższych zmian.

Twórca projektu, idąc po linji zapatrywań Komisji, — uznaje, że przy tworzeniu województw trzeba mieć na uwadze, między wieloma innemi okolicznościami: **względy samorządowo-gospodarcze, polityczne, komunikacyjne, prawne i regjonalne.** Łączą się z tem dominującą, podkreślone z innej strony: względy strategiczne, obrony i samowystarczalności narodowej. Nie zamyka również autor, a z nim Komisja oczu na błędy i braki dotychczasowe, jak: utrzymanie granic dawnych zaborów, **nierówność województw** pod względem obszarów, zaludnienia, a przedewszystkiem zasobności materjalnej, nierówność pod względem ilości administrowanych okręgów niższych, niedogodności komunikacyjne, pominięcie etnografji, niewłaściwy wybór centrów wojewódzkich itd.

A w rezultacie tych wszystkich niewątpliwie bystrych spostrzeżeń — prowizoryczne i połowiczne załatwienie jednego z najaktualniejszych zagadnień.

Polska posiada w tej chwili 17 województw, — autor proponuje 16, znosząc województwo nowogródzkie i tarnopolskie, a tworząc natomiast województwo przemyskie. Nadto proponuje autor liczne przesunięcia w granicach dotychczasowych reszty województw, dążąc przez to do równomierniejszego podziału.

Zmiany graniczne, zwłaszcza na korzyść województw najsłabszych wzmacniają je istotnie w pewnej, ale dalekiej jeszcze do wystarczającej samodzielności mierze. Komisja zresztą stwierdziła parokrotnie, że do momentu tego nie przywiązuje bezwzględnego znaczenia.

Według projektu autora i przybliżonych cyfr ludności obecnej, **nie będziemy mieli więcej województw poniżej jednego miljona mieszkańców.** Województw takich istniało dotychczas trzy: pomorskie, poleskie i nowogródzkie. Obecnie najmniej ludne województwo poleskie miałoby mieć mieszkańców 1,200.000, województwo białostockie 1,500.000, województwo wołyńskie i wileńskie każde mniej więcej po 1,600.000. Wszystkie oczywiście dalekie od ważności wypełnienia zadań wojewódzkich, zwłaszcza w najważniejszej dziedzinie samorządowej.

Co do **województwa poznańskiego** — miałoby ono **odstąpić województwu pomorskiemu obok już dawniej postanowionych powiatów: bydgoskiego, szubińskiego i wyrzyskiego, jeszcze powiat inowrocławski i strzeliński;** nadto województwu łódzkiemu powiat ostrzeszowski i kępiński. Natomiast miałoby województwo poznańskie otrzymać w zamian z województwa łódzkiego powiaty: kolski,

Nowe zmiany w rządzie.

Ustąpienie ministra przemysłu i handlu Kwiatkowskiego?

Warszawa, 9. 4. (tel. wł.) Wczoraj rozeszła się wiadomość, że doradcą ekonomicznym premjera Sławka ma być mianowany p. Wincenty Jastrzębski, dotychczasowy sekretarz Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów. Pan Jastrzębski był dawniej skrajnym socjalistą, przebywał dłuższy czas w Rosji i po powrocie do kraju był w służbie państwowej. Uchodzi za gorącego zwolennika etatystycznej polityki gospodarczej. Jednocześnie utrzymuje się pogłoska o bliskiem ustąpieniu ministra przemysłu i handlu Kwiatkowskiego. Jako ewentualnych jego następców wymieniają dotychczasowego ministra poczt i telegrafów Boernera, który dawniej był dyrektorem „Polminu“. Pozatem przewidziany jest na to stanowisko wiceminister skarbu Starzyński, który również należy do przodujących etatystów (tj. zwolenników upaństwowienia czyli socjalizacji poszczególnych gałęzi wytwórczości).

Nowe rządy — nowi ludzie.

Brüning ściąga Rauschera z Warszawy i przysyła nam hakatystę. — Liczne zmiany w dyplomacji niemieckiej.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 9. 4. W związku z utworzeniem nowego rządu kancl. Brüninga przewidywane są poważne zmiany na stanowiskach dyplomatycznych zagranicą. Jest już zupełnie pewne, że **poseł Rauscher odejdzie z Warszawy.** Jako kandydata na jego następcę wymieniają w berlińskich kołach politycznych bardzo dziwną osobę mianowicie posła ludowo-konserwatywnego **von Lindeiner-Wildau,** który pierwotnie miał zostać ministrem w gabinecie Brüninga, nie starczyło jednak dla niego portfelu. Kandydatura p. von Lindeinera na stanowisko posła niemieckiego w Warszawie jest bardzo dziwna, ponieważ jest **przekonań skrajnie prawicowych** i trudno sobie wyobrazić, w jakim duchu on będzie reprezentował republikę niemiecką w Polsce po zawarciu traktatu handlowego i umowy wyrównawczej. Chciano mu najpierw dać opróżniające się stanowisko ambasadora niemieckiego w Londynie. Ponieważ jednak nie ma on **żadnej praktyki dyplomatycznej,** uważano to za zbyt wielki awans bez przygotowań.

Również pewne jest **odejście obecnego wiceministra dr. von Schuberta,** który jest zbyt przepracowany i pójdzie prawdopodobnie na ambasadora rzymskiego. Jest rzeczą bardzo ciekawą, że von Schuberta nie wymieniają jako kandydata do Londynu, dokąd sekretarz stanu chciał się od lat już dostać. Bardzo ciekawe jest również, że wśród następców na stanowisko wiceministra nie wymieniają Rauschera, który za rządów kanclerza Müllera był pierwszym kandydatem na to stanowisko. **Rauscher otrzyma prawdopodobnie ambasadę w Angorze, co stanowi wprawdzie awans, dowodzi jednak, że Niemcy widocznie nie mają zamiaru podnieść swojego poselstwa w Warszawie do rzędu ambasad.**

Wśród licznych dalszych prawdopodobnych zmian jest również pewne, że obecny szef prasowy rządu Rzeszy **dr. Zechlin** ustąpi ze swojego stanowiska i pójdzie do Genewy jako podsekretarz generalny Ligi Narodów.

W każdym razie otrzymają liczni dyplomaci niemieccy swoje mianowania i przeniesienia jako **jajeczko wielkanocne.** **B.**

Ponura tragedja rodzinna w Poznaniu.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Poznań, 9. 4. Wczoraj przy ul. Rzeczypospolitej nr. 3 w mieszkaniu parterowem wdowy Jasiemskiej doszło do sprzeczki pomiędzy jej dziećmi: 15 letniej Jadwigi i 22-letniego Jana z zawodu biurowego. Pomiędzy bratem a siostrą, która była bardzo przystojną dziewczyną, zapanowało uczucie więcej niż braterskie, tak, że w domu zachodziło ostatnio do przykrych zajść. Kiedy wczoraj znowu wybuchła sprzeczka Jan Jasiemski zamknął się z siostrą w kuchni. Po kilku minutach padły dwa strzały rewolwerowe Jeden ugodził siostrę w skroń, kładąc ją trupem na miejscu, następnie Jasiemski skierował rewolwer przeciwko sobie w usta i również pozbawił się życia.

—o—

Sprzeniewierzenie 20 000 zł w poznańskiej PKO.

Poznań, 8. 4. (PAT.) W tutejszym głównym urzędzie pocztowym stwierdzono nadużycia w dziale PKO, których dopuściły się dwie urzędniczki tegoż urzędu. Sprzeniewierzenia dochodzą do 20 000 zł.

Poznań, 9. 4. (Tel. wł.) Onegdaj wykryto olbrzymią malwersację w poznańskim głównym urzędzie pocztowym. Pod zarzutem malwersacji aresztowano dwie urzędniczki Marję Spiżewską i Helenę Statkiewiczównę. Ciekawy jest fakt, że każda z nich działała na własną rękę i jedna nie wiedziała o drugiej. Suma sprzeniewierzona sięga 20 000 zł.

Sensacyjne aresztowanie komunistów.

Robotę wywrotową na wielką skalę uprawia żydostwo.

Warszawa, 9. 4. (Tel. wł.) Władze śledcze w Wraszawie dokonały wczoraj szeregu aresztowań wśród działaczy centralnego komitetu komunistycznej partji Polski. W przeciągu nocy przeprowadzono 80 rewizyj i aresztowano 64 osób, m. in. jakiegoś Bermanna, wybitnego członka komitetu związku młodzieży komunistycznej, który ostatnio brał udział w konferencji komitetu centralnego w Berlinie. Pozatem aresztowano kasjera komitetu Brauna, od którego odebrano szyfry i notatki dotyczące organizacji komunistycznej oraz kilkaset złotych. U żydówki Ryfki Sylbermann wykryto doskonale wyposażoną drukarnię, 62 kliszy oraz rotacyjny powielacz i książki o tytułach „Pan Tadeusz“, „Podręcznik boksu“ itp. zawierające wewnątrz treść komunistyczną.

Szereg znalezionych dokumentów wskazuje, że aresztowani byli w ścisłym kontakcie z zagranicą. Znaleziono sprawozdania przeznaczone dla kominternu. Piszę się w nich, że agitacja wywrotowa w Polsce nie może dać spodziewanego wyniku, gdyż masy robotnicze i wieśniacy są wrogo usposobieni do komunizmu. Pozatem komuniści polscy domagają się od władz odpowiednich **większych sum przed 1 maja br.**

koniński, słupecki i pół.-zach. część powiatu kaliskiego.

W ten sposób **zmniejszyłby się dzisiejszy obszar województwa poznańskiego** z 26.528 klm. kw. do 23.813 klm. kw., co do zaludnienia zaś, biorąc za podstawę urzędowy spis z roku 1921 — spadłoby ono w stosunku 1,968.000 do 1,823.000 mieszkańców. Według wyliczeń autora projektu liczba mieszkańców nowego województwa poznańskiego sięgałaby faktycznie w chwili obecnej 2,000.000 mieszkańców, więc naturalnie mniej niż istotna cyfra dzisiejsza.

Województwo pomorskie miałoby, obok pięciu powjatów województwa poznańskiego, otrzymać również już poprzednio zadecydowane powiaty: rypiński, lipnowski i nieszawski z województwa warszawskiego, odstępując natomiast temu województwu powiat działdowski. W ten sposób liczyłoby województwo pomorskie w przybliżeniu 1,700.000 mieszkańców.

Województwo śląskie ma być powiększone jedynie o powiat bialski, należący do województwa krakowskiego. Województwo krakowskie, odstępujące jeszcze powiaty: jasielsik (woj. przemyskiemu) i mielecki (woj. kieleckiemu), ma natomiast uzyskać powiaty: zawierciański, będziński, olkuski, miechowski i część pińczowskiego, przez co skupi w jednym administracyjnym obszarze całe węglowe zagłębie b. Galicji i b. Kongresówki. Dążność jednak do połączenia całego węglowego rewiru w jedno administracyjno-samorządowe ciało przełamie i w ten sposób zmienione granice i to albo na korzyść Katowic albo Krakowa, z czem liczy się już dzisiaj Komisja, w której nie brak głosów o wygranej krakowskiej, **co zapoczątkowałoby likwidację odrębnej autonomji śląskiej.**

Cały projekt radcy Suskiego i Komisji nie może wzbudzić entuzjazmu. Słusznemu zwinięciu województw: nowogródzkiego i tarnopolskiego towarzyszyło zupełnie zbędne stworzenie województwa w Przemyślu — pod bokiem Lwowa. Nadto lista województw nadających się do redukcji nie została wyczerpaną.

Czynniki poznańskie zainteresują się również niewątpliwie pytaniem, dlaczego Wielkopolska ma być okrojoną na rzecz bogatszej Łodzi. Wszak sama Komisja zgromadziła daty, według których ściągnięta w okresie 1927—28 suma podatków bezpośrednich i opłat skarbowych wyniosła w województwie łódzkiem 126,427.767 zł a w województwie poznańskiem tylko 108,587.442 zł. Względy regjonalne, jakie woła na pomoc radca Suski, nie zawsze przekonują, pożądane łamanie kordonów nie może być ślepem, a połączenia komunikacyjne są równie dogodne tak z obecnem jak i niefortunnie planowanem przyszłem wojewódzkiem centrem.

(ab).

4 tajne drukarnie komunistyczne
wykryła policja berlińska.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 9. 4. W ślad za aresztowaniem anarchisty — literata Ernsta Friedricha, który w swoim czasie był twórcą **berlińskiego muzeum antywojennego**, a ostatnio drukował potajemnie ulotki komunistyczne, nawołując do radykalizmu żołnierzy Reichswehry i policję, wykryły władze bezpieczeństwa nową komunistyczną tajną drukarnię na przedmieściu Lichtenberg Drukarnia ta jest **czwartą z rzędu**, na którą natrafiła policja w ostatnich dniach. Agenci policji udali się obecnie z Berlina na prowincję, aby według wskazówek dotychczas uzyskanych „nakryć“ dalsze drukarnie komunistyczne, przygotowujące niedozwolony materjał agitacyjny. Ulotki drukowane u Friedricha są te same, jakie znaleziono **w Neu-Ruppin** na terenie koszarów wojskowych. Jak widać, usiłuje policja pruska radykalnie zniweczyć propagandę komunistyczną wśród Reichswehry i policji. **B.**

Na pasku Hugenberga...
Program Schielego został przyjęty w całej rozciągłości.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 9. 4. W dniu wczorajszym gabinet zakończył swoje posiedzenie i przyjął projekty rolnicze min. Schielego, o których donosiliśmy we wczorajszym numerze. Rząd Rzeszy zgodził się **na bardzo wysoką podwyżkę ceł** na pszenicę, żyto, jęczmień i owies oraz upoważnił ministra aprowizacji do **samodzielnego zmieniania stawek celnych** w zależności od położenia gospodarczego.

Zupełnie nowem ograniczeniem jest wprowadzenia świadectw przywozowych na zboże, nierogaciznę wołowinę oraz bydło rogate, owce i skopowinę oraz wszelkie wytwory kartoflane. **Przywóz mięsa mrożonego** do Niemiec ma w najbliższym czasie ustać. Z tego powodu panuje wielkie oburzenie wśród partyj radykalno-lewicowych. Partje te zaznaczają, że uchwała rządu Rzeszy przyczyni się do podwyżki wszelkich artykułów spożywczych i do **uniemożliwienia najbiedniejszym korzystania ze stosunkowo taniego zagranicznego mięsa mrożonego.**

Gabinet zgodził się na program agrarny, gdyż **woli iść na ustępstwa wobec prawicy, niż znaleźć się w krytycznej sytuacji wobec Reichstagu, a conajmniej wobec Hugenberga. B.**

*

Wczorajsza uchwała gabinetu Rzeszy dowodzi dobitnie, że rządy parlamentarne w Niemczech przeżyły się i doprowadzają tylko do wzmocnienia szeregów skrajnie lewicowych. Wzgląd na łaskę Hugenberga skłonił Brüninga i jego ministrów do uchwalenia programu agrarnego, który siłą rzeczy — obok nadmiernego forytowania (poparcia) kół rolniczych, oczywiście obszarniczych — musi zrazić w stosunku do Niemiec zagranicę, a przedewszystkiem Polskę. Rządem Brüninga nie kieruje więc racja stanu i troska o istotne potrzeby kraju, ale zwyczajne, potępienia godne względy partyjno-polityczne. (js.)

Strajk szkolny w Indjach.
Ciężkie więzienie dla syna Gandhiego.

Bombaj, 8. 4. (PAT) Wobec aresztowania przywódców akcji biernego nieposłuszeństwa, większość sklepów hinduskich oraz znaczna część lokalnych targów jest zamkniętą. Pozatem strajkowało 2 000 uczniów szkół.

Ramdas Ghandi, syn Mahatmy oraz jego 4 towarzyszów skazani zostali na 6 miesięcy ciężkiego więzienia.

Dalsze wyroki w procesach osób, oskarżonych o pogwałcenie przepisów ustawy o monopolu solnym, skazują 3 podsądnych na 2 lata ścisłego więzienia, zaś 2 innych na 1 rok więzienia.

Echa napadu rabunkowego na pocztę w Inowrocławiu.
Nasz korespondent donosi z Inowrocławia:

Jak już „Dziennik Bydgoski“ doniósł, o godz. 3 nad ranem w poniedziałek dn. 7 bm. trzej zamaskowani bandyci pod groźą rewolwerów skrępowali dwu dyżurujących w naszym urzędzie pocztowym funkcjonarjuszy i zagrabili przeszło 63 tys. zł w banknotach.

Jak wynika z przebiegu napadu, bandyci byli obznajmieni z planem gmachu pocztowego, jego urządzeniami i zwyczajami, a dokonali najścia już po przyjściu pociągów i przywiezieniu poczty. W pośpiechu bandyci zabrali tylko znaczną część pieniędzy, resztę pozostawili. Deszcz, jaki padał rano, udaremnił poszukiwania psa policyjnego, a zanim dwaj powiązani urzędnicy pocztowi zdołali uwolnić się z więzów i zatelefonować do komisarjatu policji, upłynęło zapewne z pół godziny, co wystarczyło bandytom do ucieczki.

Oczywiście, iż w gmachu tym winien był znajdować się aparat alarmowy, o którym teraz w myśl przysłowia: mądry Polak po szkodzie — mówi się, jak i o lepszej ochronie, co jednak ze względów oszczędnościowych było wciąż odkładane. Wszelkie poszlaki wskazują na to, iż bandytów było trzech.

—o—

Robotnik zamordował własną żonę.

W ą g r o w i e c, 9. 4.

Z Wągrówca donoszą: W Kozielsku, pow. wągrowieckiego robotnik Dąbkowski zamordował swoją żonę Wiktorję. Dla zatarcia śladów upozorował nieszczęśliwy wypadek, kładąc trupa żony pod mur zabudowania, który następnie przewrócił, grzebiąc pod nim trupa. Żonobójca następnie doniósł policji o „nieszczęśliwym“ wypadku.

Mordercę aresztowano. Na miejsce zbrodni udała się komisja śledcza z sędzią p. Litwiakiem dla przeprowadzenia badań sądowo-lekarskich.

Jak się okazuje, Dąbkowski żył ze swoją żoną Wiktorją z domu Borowską w niesnaskach, które doprowadziły do oficjalnego zerwania węzłów małżeńskich. Powodem tego było postępowanie Dąbkowskiego, który utrzymywał stosunki z niej. Janiną Lisowską. Maltretowana i poniewierana, ponieważ mąż jej nie dawał na utrzymanie i wypędził z domu, wniosła skargę. Rozprawa odbyła się w dniu 3 kwietnia bm. w Wągrówcu. Na rozprawie Dąbkowski zobowiązany był płacić żonie 70 zł. miesięcznie. Wyrok wzbudził w mordercy chęć zemsty. Wszedł on w kontakt ze swoją ofiarą i pod pozorem załagodzenia zatargu oraz zerwania z dotychczasosowym trybem życia zwabił ją do domu, gdzie już będąc pewnym siebie, domagał się zrezygnowania z praw wyroku. Na tem tle widocznie doszło do sprzeczki, której tylko czekał morderca i żonę zamordował.

Śledztwo dalsze szczegóły ujawni. Zbrodniarz został aresztowany i osadzony przy sądzie w Wągrówcu.

Wyrok w sprawie majora lekarza Wołoszynowskiego.

Łódź, 8. 4. (PAT.) Zakończył się tu proces przeciwko majorowi Wołoszynowskiemu, oskarżonemu o nadużycia poborowe. Oskarżony skazany został na łączną karę 2 lat więzienia, wydalenie z wojska, pozbawienie praw, wydalenie z korpusu oficerskiego i na grzywnę 9 000 zł z zamianą w razie nieściągalności na dodatkowych 9 miesięcy więzienia. Aresztowanemu zaliczono areszt prewencyjny od dnia 13 listopada 1928 r. Pozatem skonfiskowano mu znalezione przy nim 200 dolarów.

Zwrot w biegu obrad londyńskich.

Londyn, 8. 4. (PAT) Komunikat urzędowy radjostacji Rugby: Dzień dzisiejszy ma przynieść **wzrot w biegu prac konferencji morskiej.**

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 8. 4. (PAT) Dziś w godzinach południowych rewizytował w Prezydjum Rady Ministrów p. premjera Walerego Sławka nuncjusz apostolski msgr. Marmaggi.

Warszawa, 9. 4. (tel. wł.) Wczoraj po południu odbyło się posiedzenie rady ministrów, w którem wziął udział marszałka Piłsudski. Głównym przedmiotem obrad była sprawa polityki rolnej. O przebiegu posiedzenia nie wydano żadnego komunikatu.

Warszawa, 9. 4. (tel. wł. Wczoraj objął urzędowanie nowy szef gabinetu premjera Sławka pułk. Schaetzel. Dotychczasowy szef gabinetu porucznik Zaćwilichowski, po zdaniu agend, wyjeżdża na urlop wypoczynkowy.

Przychwycenie międzynarodowej szajki rabusiów w Krakowie.

Warszawa, 9. 4. (Tel. wł.) Z Krakowa donoszą, że policja tamtejsza aresztowała międzynarodową szajkę rabusiów, którzy przed kilku dniami dokonali kradzieży biżuterji u wybitnego przemysłowca górnośląskiego, inż. Völkera, który przebywał z żoną w hotelu Europejskim. Nazwiska tych bandytów są: Matuszof, Danta i Pietrowiczówna. Odstawiono ich do Katowic, celem uzupełnienia śledztwa.

Strajk czeladników rzeźnickich w Poznaniu zakończył się.

Poznań, 8. 4. (PAT.) Trwający tu blisko dwa tygodnia strajk czeladników rzeźnickich został zlikwidowany przyczem postulaty strajkujących nie zostały zrealizowane.

Mają wrócić do Rosji — ale nie wrócą.

Londyn, 8. 4. (PAT) Wicekonsul sowiecki potwierdził wiadomość, iż pewna liczba obywateli sowieckich w Londynie otrzymała **rozkaz powrotu do Rosji**, przyczem zaznaczył, iż **na wypadek odmówienia grozi im rzeczywiście kara śmierci.** Zainteresowani obywatele sowieccy, wśród których znajduje się szereg byłych członków sowieckiej misji handlowej, odmówili dotychczas poddania się temu rozkazowi.

Kto wygrał na loterji?

W dwudziestym dziewiątym dniu ciągnienia V klasy 20 polskiej loterji państwowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

15 000 zł nr. 127388.

3 000 zł na n-ry: 57216 78808 161026 181757.

2 000 zł na n-ry: 4938 12984 72733 80120 89385 116318.

1 000 zł na n-ry: 6160 12064 46495 58907 104336 133151 153289 162805 174329 187408 188246 198746 204335 204561.

600 zł na n-ry: 48470 95609 98482 123342 129785 133762 136379 140930 158456 165189 166208 167010 172238 182257 188600 191024 203194 207225 207992.

500 zł na n-ry: 808 2678 8427 8868 10213 11301 12654 13453 17021 19304 196665 20032 20262 20806 21538 22172 22484 24223 25096 26752 27812 30634 31536 32661 32979 34833 35438 36302 36326 37705 39550 39710 41390 43339 44224 44913 47116 47882 49683 49683 49701 49905 50889 51464 54343 56875 56977 57674 60309 61442 61585 64256 65091 65134 65476 65882 66122 66362 67511 67883 69827 72150 73495 76828 81826 81846 84118 84608 86537 87270 88700 91956 92494 92928 93091 93516 94931 96102 97334 97519 97668 98020 98645 99006 100432 100646 100998 106082 106371 107497 108052 110113 111221 112506 112679 114969 115716 116741 116853 120636 121221 121412 123098 123144 125680 126082 130199 131342 131471 131977 132046 132180 132873 133386 135238 136769 137515 138198 140546 140793 145085 147882 150240 151445 152572 152632 153741 154178 155084 156193 156905 159263 159537 159965 161693 163142 164978 169985 171105 172068 172284 174084 174747 174902 176904 177236 177607 178339 179210 181319 181431 185310 186305 186917 187757 189644 190714 191199 191628 193165 193275 195608 197234 197897 198890 199682 205614 208431 209058.

Sławny uczony francuski
o patrjotyźmie ludności polskiej b. zab. pruskiego.

W paryskiej akademji nauk moralnych i politycznych, podczas którego odbyło się uroczyste przyjęcie ministra Benesza jako członka akademji, profesor Emil Bourgeois odczytał swoją nową pracę o nastrojach ludności zagarniętych przez króla pruskiego Fryderyka II ziem polskich wobec wezwania, skierowanego do swoich poddanych przez króla Fryderyka Wilhelma III w r. 1813 w celu uwolnienia Prus i całych Niemiec od władzy francuskiej.

Prof. Bourgeois oparł swoją pracę na komentarzach wydawnictwa „Militär-Wochenblatt", które między rokiem 1845 i 1858 ogłosiło oryginalne raporty władz wojskowych i administracyjnych w sprawie pospolitego ruszenia Prus w r. 1813. Te autentyczne teksty stwierdzają, że we wszystkich pochodzących z rozbiorów Polski prowincjach ludność odruchowo okazywała w najrozmaitszy sposób swój **wstręt do wszystkiego, co było niemieckie**, uporczywie przeciwstawiając się uzbrajaniu jej przeciwko Francji, manifestacyjnie okazując swą nienawiść do urzędników pruskich i broniąc zawzięcie zasady **odbudowy niepodzielnego i niepodległego państwa polskiego**, czego ludność ta spodziewała się po zwycięstwie Napoleona. Urzędnicy króla Fryderyka Wilhelma III-go oburzali się z powodu takiej niewdzięczności jego polskich poddanych, wszystkie zaś raporty oficerów pruskiego sztabu generalnego, ogłoszone w r. 1858 świadczą jednogłośnie o **wierności polskiej ludności dla ujarzmionej ojczyzny**.

Referat prof. Borgeois wzbudził wielkie zainteresowanie wśród słuchaczy. Dał temu wyraz przewodniczący prof. Berthelemy, dziekan wydziału prawnego i oddał hołd głębokim uczuciom patrjotycznym ludności polskiej z zaboru pruskiego, które to uczucia po mistrzowsku uwypuklił w swej pracy prof. Emil Bourgeois.

Książę Windischgrätz wraca do życia publicznego.

Z Budapesztu nadchodzi sensacyjna wiadomość, iż w krótkim czasie ma się pojawić komunikat, przywracający cześć i prawa obywatelstwa księciu Windischgrätzowi, który — jak wiadomo — został skazany w sensacyjnym procesie o fałszerstwo franków francuskich w celach patrjotycznych, a w zamiarze zaskodzenia głównemu w wojnie wrogowi Węgier i głównej podporze Małej Ententy. Książę Windischgrätz, pomimo skazania, pozostawał na wolnej stopie, ze względu na stan swego zdrowia.

Po wyroku sądowym księciu, który zasłaniał się motywami patrjotycznemi i w „interes" włożył wielkie kapitały, pozostawiono rangę majora, którą posiadał w armji austro-węgierskiej, a obecnie przyjaciele jego skłonili go, ażeby się postarał o przyjęcie do armji węgierskiej i tem samem oddał swą sprawę wojskowej radzie honorowej.

Owa rada, po 6-miesięcznem rozważaniu, postanowiła wydać protokół streszczający się w czterech punktach. W pierwszym, podniesione ma być, że książę oddał się fałszerstwu ze względów patrjotycznych, bez żadnych widoków osobistego zysku, punkt drugi powiada, że postępowanie jego odpowiadało intencjom partji patrjotycznej, punkt trzeci orzeka, że tylko względy międzynarodowe spowodowały ściganie i skazanie ks. Windischgrätza, a punkt czwarty podnosi, że nie byłoby właściwe ogłoszenie dokumentów znajdujących się w posiadaniu księcia, co musiałoby nastąpić, gdyby książę zażądał rewizji swojego procesu.

Na podstawie tego protokółu i w porozumieniu z rządem węgierskim, ks. Windischgrätz ma powrócić do publicznego życia na Węgrzech.

Agitacja wywrotowa w Reichswehrze.
Władze berlińskie aresztowały wydawcę druków komunistycznych.

Aresztowany został w Berlinie za kolportowanie wśród Reichswehry druków o treści podburzającej niejaki Friedrich, wydawca dwutygodnika „Czarny Sztandar" i założyciel t. zw. muzeum antywojennego. W czasie rewizji w mieszkaniu aresztowanego policja wykryła cały skład literatury komunistycznej specjalnie przeznaczonej dla propagandy antymilitarnej w Reichswehrze oraz tajną drukarnię, na której Friedrich drukował organ rozwiązanej bojówki komunistycznej pod tytułem „Czerwony Front".

Aresztowanie Friedricha nastąpiło w chwili, kiedy na swej łodzi motorowej, stojącej na jednem z jezior berlińskich, wybierał się w celach tajemniczych w podróż do Wrocławia. Na pokładzie łodzi policja skonfiskowała również większą ilość druków i ulotek komunistycznych.

Już na przyszły rok rozpoczną się regularne loty zeppelinowe do Ameryki.

Kapitan Eckener oświadczył, że zakłady Zeppelina we Friedrichshafen budują nowy sterowiec, który w czerwcu lub sierpniu 1931 r. nawiąże komunikację lotniczą osobową i towarową między Ameryką i Niemcami.

Uproszczony sposób.

Premjer Sławek tak użyje dziadka do orzechów.

Marek Romański. 56

PAJĄK

Sensacyjna powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

Brown patrzał w szyfr w milczeniu. Szyfry to była jego specjalność.

— A, to dziwne! — wyszeptał.

Przebiegł raz jeszcze oczyma wyrazy szyfru.

— Już wiem! zawołał, nie bez cienia chełpliwości. — Zaraz ten szyfr odczytamy To zupełnie proste.

Podszedł do etażerki i wyrzucił na biurko kilka grubych tomów „Encyklopedji Brytyjskiej". Jął przerzucać jej kartki.

— Oto jest. Cromwell II, 8... Oznacza to: odszukaj w rozdziale „Cromwell" ósmy wyraz w drugim wierszu. Oto jest... szukajmy dalej, Tudor XX, 4...

Lord of Rochoster spojrzał na niego z uznaniem:

— To bardzo dowcipne.... Niech pan pozwoli mi „Encyklopedję" i list. Będę odszukiwał wyrazy, a pan będzie je wynotywywał.

Ambasador brał tom po tomie i szybko je kartkował, odczytując słowo po słowie.

Przy czynności tej, jak to miał w zwyczaju, podnosił, co chwila, palce do ust i zwilżał je, by łatwiej przewracać kartki encyklopedji.

Brown notował słowo po słowie.

List brzmiał:

Panie Ministrze.

Nie pomoże ani policja, ani wojsko, ani ta cała komedja. Jesteśmy silniejsi i zwycięzymy. Zanim, pan odczyta ów list do końca....

Horski patrzał w milczeniu, jak ambasador wertował tomy „Encyklopedji". Myśl jego pracowała niezmordowanie.

Naraz pochwycił Browna za rękę:

— Niech pan natychmiast odbierze sir Rogerowi encyklopedję!

Brown zwrócił na niego zdziwione oczy:

— Co się stało?

Horski zaklął i jednym energicznym ruchem ręki wytrącił ambasadorowi gruby tom poczem wszystkie leżące na stole tomy encyklopedji zrzucił na ziemię.

— Lekarza! Natychmiast, lekarza! Komisarzu Lednicki, do stu...

Było już jednak za późno.

Twarz sir Rogera przybrała naraz odcień sinawy. Chciał powiedzieć coś, lecz nie mógł, ręką uczynił jakiś nieokreślony gest, jakby się chciał złapać za gardło.

Głowa ambasadora pochyliła się na bok, ciało zwisło bezwładnie przez poręcz fotelu.

— Sir Rogerze! — zawołał Brown.

W tej samej chwili podniósł się gwar w przyległym pokoju. W drzwiach wiodących do gabinetu ukazał się podkomisarz Oldak, i Marjusz Arkturus, podtrzymujący na rękach osłabłego Jaśmina.

— Mam zlecenie od Durskiego — wyszeptał do Horskiego kasiarz — Niech ambasador strzeże się ozdobnie oprawnych książek.

— Za późno! — zawołał z rozpaczą Horski. — Gdzie jest Durski...? Co się z nim dzieje?

Hrabia Toller dopełnił swego dzieła.

Karty tomów nowo i ozdobnie oprawnej „Encyklopedji Brytyjskiej" zostały przez jakieś niewidzialne ręce nasycone cyankiem potasu.

Introligator, który przed miesiącem zgłosił się do ambasady angielskiej z zapytaniem, czy ambasador nie ma jakich książek do oprawy i uzyskał polecenie oprawienia „Encyklopedji Brytyjskiej" — był człowiekiem przysłanym przez Bakłanowa.

* * *

Gdy to się stało w ambasadzie angielskiej minjaturowe auto dr. Fenga skręcało z mostu Kierbedzia na Nowy Zjazd i plac Zamkowy.

— Dokąd jedziemy? — zapytała Marta Schylling.

— Do prezydjum Rady Ministrów. Złoży tam pani natychmiast zeznania!

Marta Schylling spojrzała na Chińczyka. W oczach jej pojawiła się trwoga.

— Proszę się nie obawiać — uspokoił ją dr. Feng. — Powiedzenie całej prawdy uratuje panią. Co się tyczy brata pani — enegdaj odebrałem od Tollera i spaliłem własnoręcznie niebezpieczne dla niego dokumenty.

Po raz pierwszy od szeregu lat Marta Schylling odczuła ogromną ulgę.

Nie było chwili czasu do stracenia. Do prezydjum Rady Ministrów, gdzie gabinet obradował w permanencji, przybyła Marta Schylling w tej samej chwili, gdy nadeszła tam telefoniczna wiadomość o śmierci sir Havilanda.

Martę Schylling przesłuchano w obecności premjera. Przesłuchanie to trwało pięć minut. Pod koniec jego przybyli do gmachu prezydjum Rady Ministrów minister spraw wewnętrznych i Horski.

Premjer podbiegł ku niemu:

Znamy już centralę „czerwonych asów"... Wiemy kto jest wodzem szajki... Wiemy gdzie jest więziony Durski.

— Dowiedziałem się o tem również przed chwilą od zwykłego kasiarza. — odpowiedział Horski. — Czekam rozkazów, panie premjerze. Rozkazów, a raczej dymisji.

— Cóż znowu! Niech pan natychmiast zaczyna akcję...

W ciągu drugich pięciu minut rozkazy zostały wydane.

W następnych pięciu minutach pałacyk w Alejach Ujazdowskich został otoczony przez policję i wojsko.

Toller zaklął z wściekłości na ów niespodziewany widok.

Naczelnik wydziału śledczego zadzwonił do drzwi pałacyka.

Ku zdziwieniu jego drzwi otworzyły się natychmiast.

Horski dał znak, by wszyscy zostali na swych miejscach i wszedł do hallu, a za nim podreptał dr. Feng.

— Ani kroku dalej! — rozległ się w megafonie głos Tollera. — Czego pan chce, nadkomisarzu Horski?

— Aresztuję wszystkich tu obecnych pod zarzutem należenia do organizacji „czerwonych asów".

— W moich rękach jest komisarz Durski Zginie, gdy jeden strzał padnie w kierunku mego domu.

Horski spojrzał na dr. Czen Li Fenga.

— Wzywam pana do niestawienia oporu, hr. Toller...

(Ciąg dalszy nastąpi).

Sprzymierzeńcy sowietów.

(KAP) Marjawici wystąpili ostatnio przeciwko orędziu Ojca św. o prześladowaniu religji w Rosji sowieckiej, motywując tem, że w sowietach panuje całkowita tolerancja religijna, że niema tam ani ucisku, ani prześladowania zarówno duchowieństwa, jak i wiernych.

W dodatku do organu marjawickiego „Królestwo Boże na ziemi“ pt. „Głos Prawdy‘ z dnia 27 marca br. czytamy m. in.:

„Gdy tedy Watykan stracił nadzieję pokojowego, za pomocą konkordatu i jezuitów, zawładnięcia Rosją i upewnił się, że z bolszewikami nigdy nie będzie mógł wejść w porozumienie, uderzył teraz na alarm i wzywa cały świat do krucjaty, do krzyżowej wyprawy na bolszewików, a wzywa w tym czasie, kiedy w Rosji rzeczywiście już panuje bezwzględna tolerancja religijna i kiedy ani popi, ani księża katoliccy, ani lud za wyznawanie swych przekonań religijnych nie idą na rozstrzał. Bo że tak jest, stwierdzają to wobec całego świata sami biskupi Prawosławnego Kościoła w Rosji, na czele z metropolitą Sergjuszem; i to samo stwierdza pełnomocnik posła angielskiego w Moskwie, który w tych dniach przybył z Moskwy na rozkaz rządu angielskiego, aby zdać sprawę, czy istotnie w Rosji jest tolerancja, czy też prześladowanie religijne. Przybyły do Londynu pełnomocnik posła angielskiego z Moskwy komunikuje rządowi angielskiemu, że co pisał metropolita Sergjusz i ambasador bolszewików, Rykow, o tolerancji religijnej w Rosji, jest prawdą.

Widzimy więc, że cała ta akcja Watykańska, nosząca nazwę „krucjaty modlitw“, za którą poszły i inne wyznania, ma na celu jedynie tylko wywołanie wojny wszechświatowej, zmiażdżenie bolszewików i dostanie się jezuitów i kleru watykańskiego do Rosji, tej „Ziemi Obiecanej“, pożądanej oddawna dla papieskiego Rzymu.“

Jak widać z powyższych ustępów, są one jakby żywcem wyjęty z „Prawdy“ i „Izwiestij“ moskiewskich. W zupełnie fałszywem świetle przedstawiają szlachetną inicjatywę Ojca św. oraz podają kłamliwą wiadomość, że poseł angielski w Moskwie stwierdził, iż w Rosji niema prześladowania religijnego.

Do powyższego dodatku organu marjawickiego załączane są ulotki o następującej treści:

„Papież i księża wołają Was do kościołów przeciwko rzekomym prześladowaniom religji ZSRR. Wierzcie, że wszystkie kazania o rzekomym ucisku religji w ZSRR to fałsze i kłamstwa, wymyślone przez burżuazję i księży, którzy chcą Was użyć za narzędzie dławienia we krwi państwa robotników i chłopów.“

W ZSRR niema prześladowań religijnych. Państwo proletarjackie broni się tylko przed kontrrewolucyjną działalnością kapitalistów, obszarników, popów, księży i rabinów, którzy we wspólnym froncie chcą narzucić wyzwolonym masom pracującym ZSRR jarzmo nowego ucisku i wyzysku kapitalistycznego. Precz z wojną przeciwko ZSRR! Precz z klerykalnemi podjudzaniami wojennemi!“

W taki to bezczelny sposób **walczą marjawici przeciwko Ojcu św. i Watykanowi. Trzeba wiedzieć, że sprzymierzeńcami marjawitów są hodurowcy. Jedni i drudzy są zwolennikami bolszewizmu.**

Z KRAJU.

WARSZAWA. Damski pojedynek na pistolety. Z Warszawy donoszą o pojedynku kobiet, między p. mec. Stanisławową H., a inż. Ritą K. Mec. H., znana działaczka na polu opieki społecznej miała wedle tej wiadomości nawiązać romans z inż. Arnoldem K. Dowiedziała się o tem żona Rita K., która pownego wieczoru przyłapała męża z przyjaciółką swą w gabinecie jednej z restauracyj. P. Rita, która przybyła w towarzystwie dwóch kobiet, spoliczkowała rywalkę. Likwidacja zajścia odbyła się wedle zasad honorowych. Pojedynek odbył się poza murami stolicy, a mianowicie w Śródborowie. Kobiety strzelały do siebie z pistoletów na odległość 20 kroków. Pojedynek zakończył się bezkrwawo.

KATOWICE. Proces Ottona Ulitza. Przed sądem apelacyjnym toczy się rozprawa odwoławcza przeciwko Ottonowi Ulitzowi, skazanemu w pierwszej instancji na 5 miesięcy więzienia za przestępstwo przeciw ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Ujęcie szajki handlarzy żywym towarem.

Wilno. (PAT) Policja tutejsza wykryła szajkę handlarzy żywym towarem, przyczem aresztowano **M. Grinberga z Pucka** i jego pomocnice 23-letnią A. Kwiatkowską i M. Plaszke.

Kronika katolicka.

Korpus dyplomatyczny przy Stolicy Apostolskiej.

(KAP). W roku 1929 w skład korpusu dyplomatycznego, akredytowanego przy Stolicy Apostolskiej, wchodziło 17 ambasad i 21 poselstw. Ambasady przy Stolicy św. mają: Argentyna, Belgja, Boliwja, Brazylja, Chile, Francja, Hiszpanja, Kolumbja, Niemcy, Peru, Polska i Włochy. Za pośrednictwem posłów reprezentowane są: Bawarja, Costa-Rica, Wielka Brytanja. Haiti, Honduras. Jugosławja, Łotwa. Liberia, Litwa, Monako. Nikaragua. Austrja, Panama, Portugalja, Prusy, Rumunja, San Salvador. San Marino, Czecho-Słowacja, Węgry i Wenezuela.

Budowa największej świątyni katolickiej w Anglji.

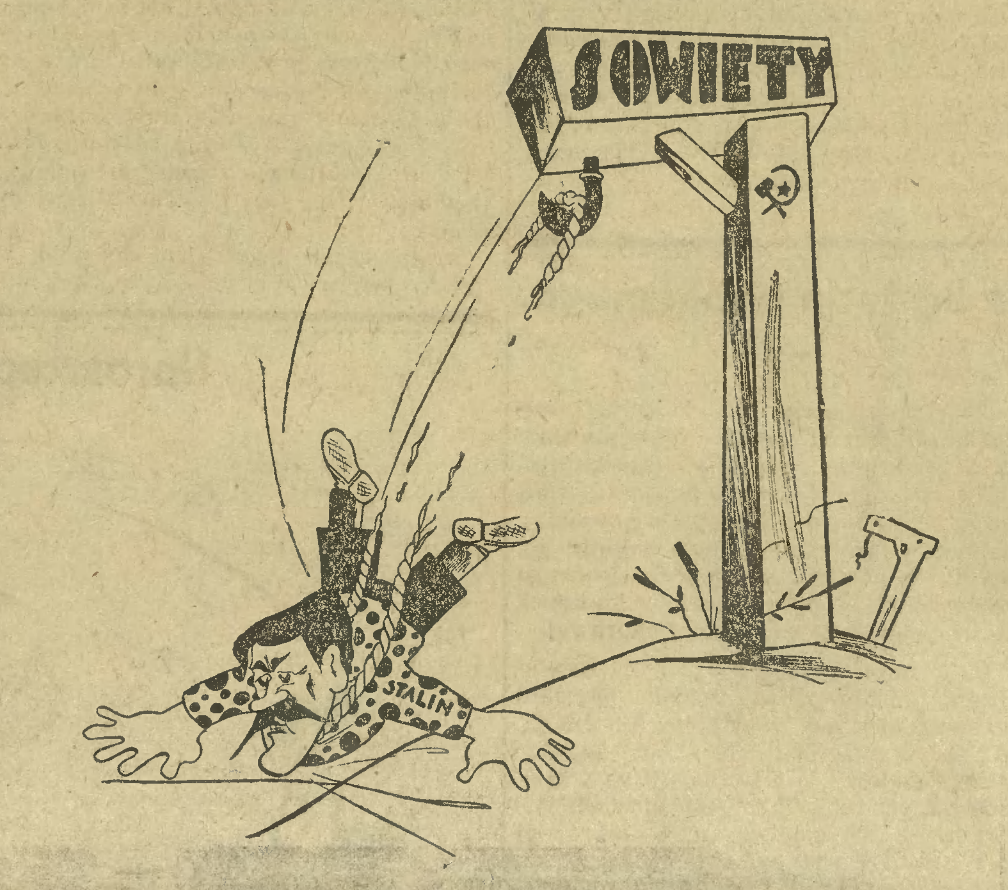
(KAP). Według „Universe“. katedra metropolitalna w Liverpoolu. budowana według projektu architekta Edwina Lutyens'a, będzie największą świątynią w państwie brytyjskiem. Pomieści ona 12.000 osób, które będą mogły równocześnie słuchać mszy św. Nad wielkim ołtarzem wzniesiona zostanie kopuła, dorównująca wielkością kopule bazyliki św. Piotra w Rzymie. Katedra będzie miała 27 ołtarzy. Wielki ołtarz o 12-metrowej wysokości. zgodnie z panującemi dziś kierunkami w budownictwie, będzie widoczny ze wszystkich części kościoła. Nad fasadą umieszczony zostanie olbrzymi posąg Chrystusa Króla, który w nocy będzie oświetlony. Wielki przedsionek świątyni, ogrzewany w zimie, będzie otwarty w dzień i w nocy. by biedacy Liverpoolu w czasie długich nocy zimowych mogli w nim znaleźć miejsce schronienia.

Napad komunistycznych bandytów chińskich na misję francuską.

KAP). Według doniesienia z Hong-Kong, grupa bandytów komunistycznych napadła na misję francuską w Tai-Ping-Tu w prowincji Kuang-Si, porwała ks. Crocqa i dotąd go męczyła, dopóki nie oddał kluczy od domu misyjnego. Bandyci ograbili misję oraz kościół i uciekli, uprowadzając z sobą ks. Crocq'a.

W tym samym mniejwięcej okresie komuniści porwali innego misjonarza francuskiego, ks. Caysac z Namong w pobliżu Nanning nad rzeką Zachodnią, lecz po pewnym czasie wypuścili go.

Przepowiednia o Stallinie.

Niedaleko padnie jabłko od jabłoni.

Miłosna przygoda córki dozorcy więziennego.

W pismach francuskich rozpisują się sprawozdawcy sądowi szeroko o miłosnej przygodzie romantycznej 15-letniej córeczki dozorcy więzienego w Macon, która wiedziona afektem ku skazańcowi, uwolniła go z okowów i tem samem zasłużyła na dotkliwą karę.

Już mając lat 13 zakradała się w nocy do celi młodego aresztanta, skazanego na kilka lat więzienia, który zdobył jej młodociane serduszko. Pewnego dnia więzień ów w niewytłumaczony sposób znikł z zakładu karnego. Nikt nie przypuszczał, że w ucieczce więźnia pomocną była młoda dziewczynka, córka dozorcy.

Obecnie już jako 15-letnia dziewczyna zakochała się znowu w starszym o kilka lat od siebie więźniu i również wzięła go w swą opiekę. Młody chłopak za wszelką cenę chciał zbiec z więzienia, tęskniąc do pozostawionej narzeczonej. Marja chociaż wiedziała, że nie dla niej bije serce jej ukochanego, ułatwiła mu ucieczkę. Pozatem postarała się, żeby jej najdroższy nie biedował po wyjściu z kryminału i zdobywszy od jednej z aresztantek tajemnicę, gdzie jej stary wuj ukrywa pieniądze, zdradziła ją uciekinierowi. Więzień został po kilku dniach złapany i postawiony przed sądem za nową kradzież i ucieczkę. W sądzie nie okazał się dżentelmenem i zdradził swoją wspólniczkę.

W pierwszej instancji Marja została uwolniona. Natomiast sąd apelacyjny skazał „wielkoduszną córkę dozorcy“ na 4 miesiące więzienia, a jej pupila na 12 miesięcy.

Nowa ustawa alkoholowa w Szwajcarji.

Sprzedaż win owocowych została zmonopolizowana.

Jak już donosiliśmy, odbył się w Szwajcarji plebiscyt w sprawie projektu ustawy o produkcji i sprzedaży alkoholu. Dotychczas pędzenie wódki z własnych owoców i sprzedaż nie podlegały żadnemu ustawowemu ograniczeniu. Nowa ustawa pozostawia wprawdzie możność gospodarczego pędzenia alkoholu, jednakże tylko dla zaspokojenia własnych potrzeb rolnika. Nadwyżka będzie odtąd zakupywana i sprzedawana na rachunek skarbu. Nowa ustawa ma na celu **zapobieżenie nadmiernego spożycia alkoholu,** które w ostatnich kilkunastu latach wzmogło się znacznie, zwłaszcza w centralnych kantonach. Przewidywane są znaczne **zyski finansowe, które mają zasilić kapitał instytutu ubezpieczeń na starość.**

W plebiscycie, który się odbył w r. 1923 nad podobnym projektem ustawy, projekt ten nie uzyskał większości, jednakże prowadzona w ostatnich czasach konsekwentna i zakreślona na szeroką skalę akcja społeczna, w której wykazano, że **nadmierne spożycie alkoholu jest przyczyną degeneracji rasy,** doprowadziła do przyjęcia znaczną większością głosów nowego ustawodawstwa.

Ze świata.

Venizelos ma przyjechać do Warszawy.

Venizelos w niedługim czasie prawdopodobnie przybędzie do Wiednia i do Warszawy. Pragnie on spotkać się z przedstawicielami rządu austrjackiego i polskiego, ponieważ podczas ostatniej swej podróży po Europie nie odwiedził ani Wiednia ani Warszawy.

Morderca Ljubenow uciekł z więzienia.

Prasa wiedeńska donosi z Warny (Bułgarja), że z tamtejszego więzienia udało się zbiec Józefowi Ljubenowowi, zasądzonemu na śmierć za zamordowanie dziennikarza Petkowa. Sądzą, iż straż więzienna ułatwiła mu ucieczkę. Ljubenow był jednym z głównych organizatorów partji chłopskiej. W roku 1918 skłaniał on przez swą agitację oddziały wojskowe pod Dobropolie do opuszczania frontu, przez co umożliwił wojskom Ententy załamanie frontu państw centralnych.

Samolot wzniósł się w powietrze bez pilota.

Na lądowisku wojskowem w Ciampino pod Rzymem samolot pozostawiony na chwilę przez mechanika, który zszedł z aeroplanu zawołany przez jednego z oficerów, wzbił się w powietrze bez lotnika. Po okrążeniu lądowiska samolot spadł z wysokości kilkuset metrów i zapalił się.

Jeszcze mają pretensje...

Moskwa. (PAT) „Izwestja“ piszą, że oświadczenie arcybiskupa Canterbury w izbie lordów, domagające się interewencji dyplomatycznej w związku z prześladowaniami religijnemi w unji sowieckiej, oraz ataki innych mówców, uczestniczących w debacie izby lordów, na rząd sowiecki są niewątpliwie naruszeniem przyjętego przez Anglję zobowiązania nie mieszania się w sprawy wewnętrzne unji sowieckiej.

Należytość uiszczenia nie gotówką, lecz życiem.

W Piotrkowie weszło dwóch mężczyzn do jednej z tamtejszych restauracji i kazali sobie podać w gabinecie wystawną kolację i najprzedniejszych napoi.

Koło północy . goście poprosili o wystawienie rachunku, poczem posłali kelnera jeszcze dodatkowo po papierosy. Gdy kelner wrócił, zastał gości leżących na podłodze ze słabemi oznakami życia. Obu przewieziono w stanie groźnym do szpitala, gdzie stwierdzono zatrucie mieszaniną esencji octowej i sublimatu. Na rachunku napisali: „Płacimy należność swem życiem“.

Na podstawie znalezionych przy samobójcach dokumentów stwierdzono, że są to dwaj bezrobotni

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA.

Tragiczna śmierć piekarza.

Szamotuły, dnia 8. 4.

Z Szamotuł donoszą: Mistrz piekarski Józef Lewandowski (39 lat), jadąc rowerem całym pędem, wpadł na rogu ul. Gąsawskiej na drzewo, przyczem złamał sobie obojczyk. Przywieziono go do domu. Lewandowski pomimo troskliwej opieki lekarskiej zmarł.

Łabiszyn.

Zebranie Tow. Pomocy naukowej. Dnia 3 bm. w lokalu p. Pochowskiego odbyło się przy licznym udziale obywatelstwa zebranie Tow. pomocy naukowej im. Marcinkowskiego. Ks. prob. Kłos wygłosił referat w którym jasno wykazał konieczność niesienia pomocy tej instytucji.

Z Banku Ludowego. Dnia 3. bm. odbyło się w lokalu p. Pochowskiego walne zebranie miejscowego Banku Ludowego. Zebranie zagaił i przewodniczył ks. prob. Kłos. Rada nadzorcza zdała swe sprawozdanie. Bilans za rok 1929 w dochodzie i rozchodzie wynosi 74.345,45 złotych. Czysty zysk wynosi 901,04 zł. Z końcem roku obrachunkowego członków było 513.

Pakość.

Z ćwiczeń kompanji P. W. Tut. kompanja P. W. odbyła w niedzielę dnia 6. bm. ćwiczenia i strzelanie. Kompanja w liczbie 80-ciu ludzi zebrała się na dziedzińcu szkolnym, odebrał raport por. rez. Lipczyński. Na strzelnicy podzielono kompanję na trzy plutony. I plut. strzelał z broni małokalibrowej; II. plut. ćwiczył szermierkę; III. plut. grenadjerkę. Jak wynika z częstych ćwiczeń kompanja pod dowództwem por. Lipczyńskiego robi duże postępy.

Stan bezrobocia. Bezrobotnych mamy 186; z tego 126 jest uprawnionych do zasiłku; 34 korzysta z doraźnej zapomogi Magistratu; 23 już zasiłek wyczerpało i 3 pracowników umysłowych. Fabryka cementu i wapna Piechcin-Wapienniki zwolniła w ostatnim czasie 40 ludzi.

Nakło.

Nieszczęśliwy wypadek. Pan Górecki, jadąc z kilkuletnim synkiem, spadł z roweru. Na nieszczęście dziecko dostało się pod koła przejeżdżającego wozu, które przeszły mu przez brzuch. Stan dziecka jest groźny.

Elektryfikacja dworca kolejowego. W najbliższych dniach zostanie ukończona na dworcu kolejowym budowa dwóch żelaznych wież, które będą zaopatrzone w silne reflektory o sile kilkunastu tysięcy wat. Reflektorów tych używać się będzie w czasie przetaczania wagonów nocą. Będzie to pierwsze zastosowanie tego rodzaju reflektorów na dworcach kolejowych w Polsce. Instalacje przeprowadza firma „Siemens“.

Kradzieże. Włamali się nieznani sprawcy do składu rzeźnickiego firmy Bacon Export w rynku i skradli 3 centnary sadła oraz 1 centnar kiełbas. — W ub. niedzielę w nocy włamano się do szkoły gospodarczej żeńskiej i skradziono przybory oraz fartuchy uczenic.

Walne zebranie Ochotniczej Straży Pożarnej odbędzie się w czwartek dnia 10. bm. o godz. 8 wieczorem w salce ratuszowej. W programie obrad wybór 3 członków zarządu, zastępców dowódców i rewizorów kasy oraz uchwalenie nowego statutu.

Strzelanie o cenne nagrody. W dniach 5, 6 i 7 bm. odbyło się strzelanie o nagrody, urządzone staraniem Tow. śpiewu „Harmonja“. Rywalizacja między uczestnikami strzelania była bardzo silna. Już w pierwszym dniu ilość punktów była wysoka. Drugi dzień był o tyle ciekawszy, że strzelanie dnia tego wykazało już mniejwięcej kandydatów do cennych nagród. Każdy miał prawo do trzech strzałów. W ostatnim dniu, na pół godziny przed zamknięciem, stanął do konkursu p. Aleksander Ordża-Dawid, który pewnemi strzałami i ilością osiągniętych punktów, został zaliczony w poczet kandydatów do pierwszej nagrody. Punktualnie o godz. 10 nastąpiła ostateczna rozgrywka. Do walki o pierwszą nagrodę stanęło trzech asów a mianowicie pp.: Mrotek, Dąbecki i Ordża-Dawid. Po zakończeniu rozgrywek, komisja dziewięciu z prezesem Tow. p. Późniakiem na czele wręczyła uroczyście nagrody następującym pp.: cenną pierwszą nagrodę (porcelana) zdobył p. Aleksander Ordża-Dawid, osiągając najwyższą ilość punktów. Nagrodę drugą (srebro) p. Mrotek. Nagroda trzecia przypadła w udziale harcerzowi Marchlewskiemu, który w przyszłości zapowiada się na pierwszorzędnego strzelca. Nagrodę czwartą otrzymał p. Gniatczyk. Nadmienić wypada, iż powyższa impreza była przeprowadzona bardzo sprawnie. Po zakończeniu uroczystości prezes p. Późniak oznajmił drugie podobne strzelanie, również o cenne nagrody.

Wągrowiec.

Wisielcza napaść „Gazety Wągrowieckiej“. Przed kilkunastu dniami „Słowo Pomorskie“ zamieściło oszczerczą napaść na starostę grodzkiego w Grudziądzu p. Paciorkowskiego, iż ten **kazał usunąć krzyż katolicki** z sali szpitala miejskiego.

To samo „Słowo Pomorskie“ **zmuszone było odwołać swój paszkwil.** Sprawa się miała następująco: starosta grodzki będąc bardzo ciężko chory, gorączkując prosił siostrę miłosierdzia, **aby zawiesiła obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, do której ma od dzieciństwa szczególne nabożeństwo.**

Nie przeszkadza to endeckiej „Gaz. Wągrowieckiej“ zohydzać w dalszym ciągu człowieka. Wiadomość o „usunięciu“ przez starostę krzyża kończy nast. uwagą: „Panie starosto! Krzyże w naszych szpitalach wisiały i wisieć będą, bo taką jest tu nasza wola i tradycja. Wisiały przed panem i pozostaną obecnie i przetrwają tu pana niewątpliwie tak, jak przetrwały już niejednego, który chciał je usuwać“.

Strzelno.

Z życia młodzieży. Dnia 6. bm. odbyło się zebranie S. M. P., które zagaił prezes p. Namieśnik. Omawiano wewnętrzne sprawy dotyczące życia organizacyjnego stowarzyszenia.

Dnia 13. bm. odbędzie się „Dzień propagandy robotnika polskiego“. Odbędzie się kwesta na dziedzińcu kościelnym przed kościołem a nast. propagandowe zebranie na które wszystkich przyjaciół ruchu robotniczego się zaprasza.

Pożar. Dnia 7. bm. wybuchł pożar u komorników, zamieszkałych u p. Georga Würtza w Sławku Małem. Spaliły się chlewy, trzodę wyratowano. Pożar ugasiła straż pożarna.

Panigrodz.

Z życia młodzieży. W ub. niedzielę odbyło się miesięczne zebranie Stow. Młodzieży żeńskiej „Jutrzenka“ przy licznym udziale członków. Obrady zagaił wiceprezes p. Kalisz, poczem kierownik szkoły p. Gawroński podał szczegóły ze zjazdu patronów w Poznaniu, które mogą usprawnić pracę w towarzystwie. W tym celu wygłosił on również wykład p. t. „Współpraca członków w towarzystwie“.

Zebranie prezesów, zwołane przez przewodniczącego gminnej komisji W. F. i P. W. p. Kruszkę w ub. niedzielę, ustaliło porządek obchodu święta narodowego 3 Maja. **Program** obejmuje m. in.: o godz. 10 uroczyste nabożeństwo, defiladę i akademję, po południu zawody sportowe, a wieczorem przedstawienie teatralne i zabawę. Utworzono komisję, która zajmie się opracowaniem szczegółów obchodu, nad wykonaniem którego czuwać będą ks. dyr. Filipiak i prezesi towarzystw. Czysty zysk przeznacza się na spłaty instrumentów muzycznych dla S. M. P.

Mogilno.

Walne zgromadzenie Banku Ludowego odbędzie się w środę, dnia 23. bm. o godzinie 10 przed południem w sali Domu Katolickiego z następującym porządkiem obrad: Zagajenie i wybór przewodniczącego. Sprawozdanie z rewizji patronackiej. Sprawozdanie z czynności za rok 1929. Przyjęcie bilansu, uchwała co do podziału zysku i udzielenie pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Wybór trzech członków rady nadzorczej. Zmiana § 4 i 23 statutu. Wolne wnioski.

Występ Kazimiery Rychterówny. W czwartek, dnia 10. bm. o godz. 8 wiecz. i w piątek dnia 11. bm. o godz. 4,30 po poł. wystąpi po raz drugi w naszem mieście, fenomenalna recytatorka Kazimiera Rychterówna.

Śp. Romuald Jankowski. W poniedziałek, dnia 7. bm. odbył się wspaniały pogrzeb wielce zasłużonego i zacnego obywatela ziemskiego śp. Jankowskiego Romualda z Mogilna.

Tragiczny koniec zabawy z browningiem.

Z **Poznania** donoszą: W odnajętym pokoju mieszkali dwaj przyjaciele: 30-letni Bolesław Lewandowski, pracownik magistratu i 24-letni Kazimierz Tabaka. Gdy Lewandowski przyniósł do domu browning, pożyczony od jednego ze znajomych, przyjaciele poczęli manipulować bronią. Tę niebezpieczną zabawę przerwał strzał. Tabaka wymierzył z browninga do przyjaciela, z którego poprzednio wyjęto naboje zapominając o kuli w lufie. Ugodzony w lewą pierś Lewandowski padł z jękiem na ziemię.

Przybyły na miejsce wypadku lekarz po zatamowaniu krwi przewiózł rannego do szpitala miejskiego, gdzie natychmiast dokonano operacji.

Lewandowski walczy ze śmiercią, jest jednak nadzieja utrzymania go przy życiu

Rozbudowa Huty szkła w Ujściu.

100-letni jubileusz Huty. - Imponującą rozbudowę przeprowadziła firma krajowa. - Ciekawe konstrukcje żelazne. - Do rozbudowy zużyto przeszło 1 milj. 300 tys. kg. cementu.

(Wywiad ze współwłaścicielem biura inżynieryjnego Eicke i Lewandowski, p. inż. Eicke.

Huta Szklana w Ujściu za dwa miesiące obchodzić będzie 100-letni swój jubileusz. Po wieku istnienia, doczekała się imponującej rozbudowy. W związku z tem, zwróciliśmy się do współwłaściciela biura inżynieryjnego „Eicke i Lewandowski“ — które rozbudowę tę przeprowadziło — p. inż. Eicke, z prośbą o udzielenie nam ciekawych szczegółów z dokonanej rozbudowy Huty.

Do jednych z większych hut szklanych w Wielkopolsce należy bezsprzecznie **Huta Szkła w Ujściu, istniejąca już od 100 lat.** W maju br. mija właśnie wiek istnienia tego przedsiębiorstwa. Recz oczywista, że wskutek tyloletniego istnienia jej urządzenia były stare. Ponieważ mimo to, **Huta rozwijała się coraz lepiej i otrzymywała coraz większe zamówienia,** zaistniała konieczność jej zmodernizowania i rozbudowy, w innym bowiem wypadku nie mogłaby sprostać zadaniom. To też w r. 1929 **przystąpiono do rozbudowy Huty według najnowszych zasad techniki,** przyczem zaznaczyć wypada, że nie przeszkodziło to w niczem pracy huty starej.

Rozbudowa nowej części huty przedstawia się imponująco. Obejmuje ona szereg budowli, które zadziwiają sposobem konstrukcji i swym ogromem. **Biuro arch.-budowl. Robót Inżynieryjnych Eicke i Lewandowski,** które przeprowadziło tę rozbudowę, **wywiązało się z zadania jak najlepiej,** wykazując dobitnie, że możemy takie budowy przeprowadzać bez pomocy zagranicy.

Rozbudowa Huty Szklanej w Ujściu objęła halę wysyłkową, warsztaty, ślusarnie, magazyny wszystko w ramowych konstrukcjach żelbetonowych, stawiane na szerokich płytach fundamentowych z żelbetonu. **Powierzchnia zabudowania wynosi 2680 m. kw.** Celem ułatwienia pracy doprowadzono do hali 2 tory kolejowe.

Ciekawa jest dla fachowców konstrukcja budynku głównego, wykonanego w konstrukcji żelaznej mieszczącego w sobie 2-piętrowy piec dla szkła, najróżniejsze specjalne urządzenia do wyrobu szkła, oraz maszynę systemu Owensa do wyrobu butelek. Tutaj znajduje się maszynownia, magazyny, śniadalnia i t. p. Budynek ten dochodzi w swej wysokości do 18½ m., jego zaś powierzchnia zajmuje 890 m. kw.

Poza wymienionemi konstrukcjami, rozbudowa objęła maszynownię, składnicę do węgli, wykonane w konstrukcji żelaznej o płaszczyźnie 478 m. kw. z dwoma kotłami, maszynę parową o sile 250 KM. i budynek dla surowców, ten ostatni wykonany w konstrukcji żelbetonowej posiada kwadraturę 660 m. i jest z jednej jak i z drugiej strony połączony torem kolejowym. Budynek ten przeznaczony będąc na najróżniejsze surowce do fabrykacji szkła, mieści zarazem różnorodne maszyny.

Omawiając przeprowadzoną rozbudowę Huty nie można pominąć wykonanego w konstrukcji żelaznej budynku dla generatorów, w którym umieszczono trzy generatory wytwarzające gaz do opalania pieców. **Pod budynek generatorów jak i pod same generatory zastosowano specjalną fundamentację z płyt żelbetonowych.**

Ponad hutą wznoszą się dwa nowowzniesione kominy imponujące swą 50-metrową wysokością. Fundamenty pod kominem — jak również i pod piecem i maszyny — wykonano z płyt żelbetonowych, spoczywających na 15-metrowych głęboko wbitych palach wzgl. do 12 m. głębokich studniach o przeciętnej powierzchni 7½ m².

Poza tem wszystkiem, pobudowano najróżnorodniejsze kanały, mosty, szopy i t. p. **Kubatura tych wszystkich nowych zabudowań wynosi 40.000 m³.**

Z powodu lichego gruntu, większą część fundamentu wykonano z szerokich płyt żelbetonowych. Nader skomplikowaną fundamentację wykonano w budynku głównym pod maszynami, piecami i turbiną. Nowo ustawiona maszyna Owensa produkuje na jedną dobę do 35 tys. butelek.

Jak wielki był ogrom pracy tej najnowszej w Polsce Huty najlepiej zobrazuje fakt, że **Firma Eicke i Lewandowski zużyła przeszło 1 miljon 300 tys. kg. samego cementu, przeszło miljon sztuk cegły tonówki, 750 wagonów żwiru, oraz 450 ton żelaza konstrukcyjnego i żelbetonowego i 2 tys. ctn. wapna palonego.**

Wszelkie prace wykonano pod klucz t. j. włącznie prac stolarskich, malarskich, dekarskich, ślusarskich i t. p. Prace te rozpoczęła Firma Eicke i Lewandowski w końcu maja 1929 roku a wykończyła w końcu listopada tegoż roku, okazując w ten sposób, że firma ta, należąc do największych firm tego rodzaju, może konkurować w pracy z największem nawet przedsiębiorstwem inżynieryjnem w Polsce.

Na zakończenie nadmienić jeszcze wypada, że cała konstrukcja żelazna wykonana przy budowie Huty Szkła w Ujściu jest największą konstrukcją jaka dotychczas wykonano w kraju. (9053

Gniezno.

Pokaz wygranych w loterji na konie. W oknie wystawowem p. Józefa Silskiego przy ul. Mieczysława 1 wystawił komitet Targów Końskich przedmioty, wyznaczone jako wygrane w loterji na konie. Dalsze główne wygrane (powozy, uprząż, siodła itd.) będą wkrótce wystawione w firmie Bracia Waberscy przy ulicy Warszawskiej.

Z sali sądowej. Za kradzież garderoby skazano Franciszka Kujawińskiego na 3 miesiące więzienia.

Ze sportu. W ub. niedzielę pokonała Stella gnieźnieńska na własnem boisku P. K. S. z Ostrowa w stosunku 5:0.

Pożar. W realności p. Liny Deutschmann, wybuchł w nocy z niedzieli na poniedziałek pożar, który straż pożarna wkrótce ugasiła.

Nagła śmierć staruszki. Dnia 3. bm. o godzinie 9 rano zmarła w swem mieszkaniu przy ul. Sienkiewicza nr. 2 niej. Laskowska Antonina lat 70. Wobec tego, że śmierć staruszki wydawała się sąsiadom zagadkową, przeprowadzono śledztwo oraz sekcję zwłok, która wykazała pęknięcie tętnicy w okolicy serca.

Kradzież. Budzińskiemu Janowi z Jankowa Dolnego skradziono w Gnieźnie rower męski, który zostawił bez dozoru przez domem ul. 3 Maja 50.

Ujęto w Wierzycach niej. Chudzińskiego Wacława z Góry pow. poznański i Przybylskiego Michała z Puszczykowa, którzy wracali z Lednogóry, gdzie osadnikowi Huttemu skradli 11 kaczek.

Repertuar kin. Apollo: „Czterech djabłów“. **Polonja:** „Korsarz mórz południowych“. **Luna:** „Zły czar“.

BRZOZA. Z życia Inwalidów Wojennych. W niedzielę dn. 13 bm. zwołuje zarząd Związku Inwalidów Woj. zebranie miesięczne, które się odbędzie w lokalu p. Behnkego o godz. 15-ej. Z powodu ważnych spraw przybycie wszystkich członków jest konieczne.

KORONOWO. Jarmark. W czwartek dn. 10 bm. odbędzie się jarmark na bydło, konie i kramny. Przywóz świń dozwolony.

RAWICZ. Bójka w restauracji. W restauracji p. Balcerzaka ul. Paderewskiego naczelny sekretarz wydziału powiatowego p. A. Radojewski pochwycił za szklankę i uderzył nią w skroń p. Nadolnego, który musiał udać się **pod opiekę lekarską.**

Z walnego zjazdu delegatów T. N. S. W. w Chełmnie.

(Od własn. sprawozdawcy „Dzien. Bydg.")

Jak już donosiliśmy pokrótce w numerze poniedziałkowym „Dzien. Bydg.", odbył się w Chełmnie w ub. niedzielę dn. 6 bm., zjazd Okręgu Pomorskiego Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych (T. N. S. W.).

O godz. 10 rano odprawione zostało w kościele gimnazjalnym nabożeństwo na intencję zjazdu, a o godz. 11-tej nastąpiło otwarcie zjazdu.

Obrady zjazdu zagaił wiceprezes T-wa prof. Zagórski z Torunia, witając p. wojewodę Lamota, p. kuratora Szwemina, p. naczelnika wydz. szkół średn. Biedowicza, p. wizytatora Wiśniewskiego, oraz przedstawiciela D. O. K. p. kapitana Korczewskiego, przedstawicieli władz miejscowych, wśród których obecni byli starosta powiatowy Ossowski, burmistrz Zawadzki, ks. dziekan Bączkowski, inspektor szkolny i in. oraz licznie przybyłych delegatów szkół T. N. S. W. ze wszystkich stron województwa.

Kurator Szwemin w swem przemówieniu, podkreślił, iż władze szkolne dotychczas szczególną pieczą otaczać musiały szkolnictwo powszechne, które też i nadal będzie darzone opieką władz. Nie można jednak zapominać, jak ważne zadania ma szkoła średnia, wychowująca elitę narodu. Wszelkie starania o podniesienie poziomu szkół średnich jednak będą mieć skutek dopiero wtedy, gdy znajdą echo wśród nauczycielstwa. Wkońcu p. kurator podkreślił, iż w wychowaniu młodego Polaka musi być zespolony pierwiastek narodowy, państwowy i religijny.

Ks. dziekan Bączkowski wygłosił również przemówienie o stanowisku Kościoła w sprawie wychowania młodzieży. Przemówienie ks. dziekana zebrani powitali oklaskami; następnie złożył życzenia zjazdowi p. kpt. Korczewski imieniem D. O. K., oraz p. dyr. Frankiewicz, jako gospodarz gmachu.

Wreszcie zabrał głos p. wojewoda Lamot, zaznaczając, iż poraz pierwszy ma możność zetknąć się z nauczycielstwem Pomorza. Nauczycielstwo kładzie fundamenty trwałości bytu państwa. Z młodzieży powierzonej szkole średniej wyrastać będą mężowie czołowi, którzy wyprowadzać muszą ogół z atmosfery ciasnych egoizmów partyjnych. P. wojewoda życzył nauczycielstwu powodzenia w jego ważnej pracy. Zebrani wysłuchali przemówienia w skupieniu i podziękowali oklaskami.

W myśl programu dyr. Riess z Torunia wygłosił znakomity referat p. t. „Charakterystyka psychiki współczesnej młodzieży", a dyr. Frankiewicz z Chełmna wygłosił referat p. t. „Czem jest, a czem powinna być opieka rodzicielska". Po referatach nastąpiło odczytanie protokołu z ostatniego zjazdu delegatów T. N. S. W., następnie wspólny obiad w sali Dworu Chełmińskiego.

W popołudniowej części zebrania wysłuchali zebrani sprawozdania zarządu okręgowego, poczem dokonano wyboru członków zarządu, oraz prezesa. W miejsce dotychczasowego prezesa prof. Münnicha z Torunia, nie mogącego pełnić swych czynności z powodu choroby, wybranym został prof. Zagórski z Torunia. Zarazem uchwalono wyrazić dotychczasowemu prezesowi prof. Münnichowi wyrazy uznania i podziękowanie za jego dotychczasową długoletnią działalność.

Pod koniec zebrania uchwalono szereg wniosków, dotyczących zarówno spraw wychowania młodzieży, jak również spraw organizacyjnych, oraz przeprowadzono ożywioną dyskusję nad referatami.

W czasie obiadu toastował na cześć T. N. S. W. m. in. burmistrz Zawadzki, wspominając świetne tradycje Chełmna na polu wychowania młodzieży, dziękując za wybranie Chełmna na miejsce zjazdu.

SEROCK. **Kradzież drobiu.** W tych dniach dokonano kradzieży drobiu u rolnika p. Aleks. Kątnego, zamieszkałego w Wątrobowie. Jak z dochodzeń wynika, kradzieży tej dopuszczała się lokatorka poszkodowanego, p. Franciszka Bańkowa, która zamieszkuje u p. Kątnego.

Chełmża.

Zebranie delegatów miejsc. Tow. Przysposobienia Wojskowego odbędzie się dnia 10. bm. o godz. 20 w lokalu p. Franciszka Piszkalskiego (Unterstein) ul. Toruńska 25, na które zaprasza się wszystkich pp. prezesów i komendantów, w celu uzgodnienia warty honorowej przy grobie Pana Jezusa, odbytego ostrego strzelania dnia 30. III. 30 r. i mającego się odbyć ostrego strzelania w dniu 21. IV. 1930 r.

Chojnice.

Tow. **Pszczelnicze** odbyło w ub. niedzielę swe miesięczne zebranie które zagaił prezes p. Rohde. Referat p. t. „Podsycanie spekulacyjne pszczół na wiosnę" wygłosił p. Thiede. Na zjazd do Poznania wybrano p. Łangowskiego.

Nadzwyczajne walne zebranie Bractwa Strzeleckiego. W niedzielę, dnia 6. bm. odbyło się w Strzelnicy nadzwyczajne walne zebranie Bractwa Strzeleckiego, przy licznym udziale członków. Obrady zagaił prezes p. Kaletta. Na wstępie uczczono pamięć zmarłego członka śp. Kortha. Sprawozdanie ze zjazdu delegatów Zw. Bractw Kurkowych w Inowrocławiu wygłosił p. Terski, zaś sprawę budowy Strzelnicy referował p. radca Kunowski, której wykończenie nastąpi przed 3 maja. Koszta przebudowy wynoszą około 6.000 zł, którą to kwotę Bractwo częściowo z własnych funduszów pokryje. W sierpniu odbędzie się wielkie strzelanie z współudziałem zamiejscowych bractw.

Zebranie Pracowników Pocztowych. W sobotę, odbyło się nadzwyczajne zebranie Zw. Pracowników Poczt, Telegr. i Telef. Koło Chojnice, które zagaił prezes Belke. Sprawozdanie z działalności zarządu okręgowego wygłosił prezes okręgowy p. Wróblewski z Bydgoszczy. Poruszono różne kwestje, dotyczące wewnętrznych spraw Związku, m. in. ustalono czas zebrań miesięcznych na drugą niedzielę po pierwszym każdego miesiąca.

Licytacja. Państwowe Nadleśnictwo Rytel sprzedawać będzie w drodze licytacji w dniu 10. bm. o godz. 10 w lokalu p. Pozorskiego drewno opałowe.

Z sali sądowej. Sąd powiatowy skazał R. Harder, Klarę Meifert i Gertrudę Graeber z Chojnic, na karę więzienia po 3 tygodnie za nielegalne przekroczenie granicy do Niemiec. Oskarżone udały się do Gdańska a stamtąd drogą wodną do Berlina, gdzie odbywało się wielkie święto sportowe.

Tczew.

W środę jeden gościnny występ teatru grudziądzkiego w Hali Miejskiej na którym dana będzie ostatnia nowość tegoż teatru Kalmanowskie „Manewry jesienne". w wykonaniu czołowych sił operetkowych. Sprzedaż biletów już rozpoczęta w administracji Gońca Tczewskiego.

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 11. bm. włącznie apteka „Pod Orłem", Rynek Staromiejski.

„Golgota" w Teatrze Pomorskim w Toruniu.

Pod protektoratem Jego Ekscelencji ks. biskupa chełmińskiego dr. Stanisława Okoniewskiego począwszy od wtorku dnia 8. bm. Teatr Pomorski daje codziennie o godz. 8,15 wiecz. wielkie Misterjum religijne, osnute na tle życia, męki i śmierci Chrystusa Pana.

Specjalnie skomponowana ilustracja muzyczna, występ całego zespołu artystycznego, współudział chóru kościelnego Św. Jakóba w liczbie 50 osób oraz orkiestra 63 p. p., wspaniałe dekoracje i efekty świetlne, oraz udział wielkich tłumów statystów, przyczynią się do wywarcia odpowiedniego wrażenia artystycznego.

Wenta świąteczna. Staraniem Rodziny Policyjnej odbędzie się dnia 13. bm. w salach „Dworu Artusa" wielka wenta świąteczna na dochód kolonji wakacyjnych dla dzieci i świetlicy. Bilet wstępu 50 gr, cena losu 30 gr. Podczas wenty przygrywać będzie orkiestra kolejowa. Początek o godz. 16,30.

Kilimy, świeży transport oglądać można na wystawie robót ręcznych, urządzonej staraniem sekcji przemysłowo-handlowej Rodziny Wojskowej w salach kasyna garnizonowego.

Kino „Mars" wyświetla sensacyjny film produkcji polskiej p. t. „Przygoda jednej nocy", ponadto doborowy nadprogram.

Nieszczęśliwy wypadek. Dnia 7. bm. uległ nieszczęśliwemu wypadkowi ślusarz Franciszek Rybacki, zatrudniony w elektrowni miejskiej, który podczas naprawy przewodów elektrycznych spadł ze słupa tak nieszczęśliwie, iż złamał sobie nogę. Odwieziono go do szpitala miejskiego.

Bójka na ulicy. Dnia 7. bm. na ulicy św. Ducha wynikła sprzeczka pomiędzy kilku osobnikami, która następnie zamieniła się w bójkę, w czasie której jeden z nich i to Depczyński Bronisław, zamieszkały przy ul. Winnica, został poważnie pokaleczony nożem. Odwieziono go do szpitala. Sprawcy pobicia zbiegli.

Jedli pili a nie zapłacili. Dnia 5. bm. przytrzymano Gawrońskiego Edwarda, lat 17 i Adamczyka Ryszarda lat 20 z Warszawy za oszustwo na szkodę właśc. jadłodajni Wickiego, przy ul. Szczytnej 12, gdzie spożyli kolację a nie mając gotówki, zamierzali się ulotnić.

Przytrzymani za kradzież. Dnia 5. bm. przytrzymano w Toruniu Lewandowskiego Wincentego, lat 21 i Piotrowskiego Władysława, lat 25, zam. w Toruniu, za systematyczną kradzież napojów alkoholowych na szkodę właśc. restauracji „Polonja" Krzyżanowskiego Stanisława w Toruniu. Odstawiono ich do prokuratury sądu okręgowego w Toruniu.

Pożar. Dnia 5. bm. powstał pożar w realności Kwiatkowskiego Antoniego przy ulicy Zamkniętej 3, wskutek którego zapaliła się słoma, futryna drzwi i kilka desek, ogólnej wartości 300 zł. Ofiar w ludziach nie było. Przyczyną pożaru była wadliwość komina.

LICHNOWY. **Kradzieże.** Małorolnemu Pawłowi Theusowi, skradziono nowy wóz z pod stodoły. Sprawcy ulotnili się z wozem w kierunku Chojnic. — Józefowi Hoppemu skradziono z przed oberży p. Zakrzewskiego nowy rower.

ŚWIECIE. **Wyłowienie topielca.** Dnia 1. bm. wyłowili chłopcy z Wisły w Wąskich Piaskach pow. Świecie kościotrupa nieznanego pochodzenia. Komisja sądowo-lekarska nie zdołała ustalić płci jak również i wieku kościotrupa z powodu rozpadnięcia kości. Prokurator sądu okręgowego w Grudziądzu wydał zezwolenie na pochowanie kościotrupa.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

E. N. D. Egzekucję przeprowadzi komornik sądowy na mocy nakazu zapłaty lub wyroku sądowego. Szybkość wykonania egzekucji zależy tylko od komornika.

Z Grudziądza.

Kalendarzyk teatralny.

Środa dnia 9 kwietnia — teatr nieczynny.

Kino „Apollo" wyświetla pierwszy polski film dźwiękowy p. t. **„Moralność pani Dulskiej"** z Delą Lipińską, Zofją Batycką (miss Polonja) i inni. A więc po raz pierwszy usłyszymy z ekranu polską mowę i polski śpiew.

Kino „Nowości" wyświetla potężny dramat morski p. t. **„Okręt potępieńców"** z Lorf Hanson w roli głównej.

Kino „Gryf" wyświetla film nocny p. t. „Hygiena seksualna".

Kino „Orzeł" wyświetla film nocny p. t. „Hygiena seksualna".

Wieczór Pasyjny. Kat. Stow. Polek (Czytelnia dla kobiet) urządza tradycyjnym zwyczajem w niedzielę, dnia 13. bm. wieczór pasyjny, na który już dziś wszystkie bractwa, stowarzyszenia katolickie oraz jak najszersze koła obywatelstwa najuprzejmiej zaprasza.

Z sali wykładowej. Na zebraniu Kat. Stow. Polek (Czytelnia dla kobiet), które się odbyło w poniedziałek, dnia 7. bm. o godz. 19,30 w auli gimnazjum mat.-przyrodniczego wygłosił adw. Marszalik wykład na temat: „Solidarność narodowa, jako czynnik w życiu państwowem".

Zebranie plenarne „Sokoła" I. odbędzie się w środę, dnia 9. bm. w hotelu p. Kellasa, przy ul. Wybickiego, o godz. 8 wieczorem. O liczny udział prosi Zarząd.

Z walnego zjazdu Związku Towarzystw Rzemieślniczych w Grudziądzu.

(Od specjalnego sprawozdawcy „Dzien. Bydg.").

W niedzielę, dnia 6. bm. odbył się w Grudziądzu walny zjazd delegatów Związku Tow. Rzemieślniczych na Pomorzu, na który przybyło z Pomorza 46 delegatów. Zjazdowi patronowali od samego początku endecy.

Zjazd poprzedziło zebranie Rady Naczelnej, w którem oprócz zarządu wzięło udział 19 delegatów.

O godz. 12,30 zagaił zjazd wiceprezes Zw. p. Kazimierz Rolewski z Torunia, który w serdecznych słowach powitał reprezentanta województwa pomorskiego p. radcę Barciszewskiego, prezydenta Pom. Izby Przemysłowej p. Piotra Jakubowskiego, wiceprezydenta p. Molina, syndyka Bischoffa, prezesa Zw. Tow. Przem. Rzem. Wielkopolski posła p. Górczaka z Poznania.

Marszałkiem walnych obrad wybrano p. J. Suleckiego z Torunia, mistrza malarskiego.

Najpierw odczytano list b. prezesa dyr. Grobelnego który wyłuszczył, dlaczego złożył prezesurę. P. Grobelny w dosadnych słowach potępił szkodliwą robotę endecką, która szła w tym kierunku, aby rozbić ruch rzemieślniczy na Pomorzu, co im częściowo się udało. Dlatego p. Grobelny ustąpił, bo ta zakulisowa endecka polityka partyjna utrudniała mu pracę organizacyjną.

Sami delegaci przyznać musieli, iż p. Grobelny bardzo wiele zdziałał pod względem organizacyjnym i właśnie on najwięcej przyczynił się do założenia Związku. Tego nawet najwięksi wrogowie p. Grobelnego nie są w stanie zaprzeczyć. Do wykończonego gmachu meble wstawić to już łatwa sprawa, do tego kwalifikacyj żadnych nie potrzeba.

Wiceprezes p. Rolewski z Torunia zdał krótkie sprawozdanie ze swych czynności i nie mógł również pominąć wydatnej pracy p. Grobelnego.

To samo podkreślił niedwuznacznie sekretarz p. J. Cieszyński w swem wyczerpującem sprawozdaniu.

W imieniu komisji rewizyjnej zabrał głos p. Nowakowski. Na jego wniosek udzielono absolutorjum całemu zarządowi. W ożywionej dyskusji zabierali głos pp.: Skulski z Torunia, Jatkiewicz z Nowegomiasta, Werner i Nogowski z Grudziądza.

Prezesem wybrano p. Rolewskiego Kazimierza, kandydata endeckiego, który urząd ten przyjął. Urząd wiceprezesa został nieobsadzony, bo wybory całego zarządu odbędą się w roku przyszłym.

Do komisji rewizyjnej wybrano pp.: Nogowskiego, Nowakowskiego i Gburczyka wszyscy z Grudziądza.

Większością głosów uchwalono połączyć się z Poznaniem i stworzyć wspólną Radę Naczelną Ziem Zachodnich.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 9 kwietnia 1930 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Marji Kleofasowej, Bogusława.
Jutro: Ezechiela, Daniela, Apolonjusza.
Wschód słońca: godz. 5,19.
Zachód słońca: godz. 18,45.

DYŻURY APTEK:

Od poniedziałku 7 bm. do poniedziałku 14 bm. pełnią dyżur:
1) **Apteka Piastowska**, plac Piastowski 25, telefon 682;
2) **Apteka pod Orłem**, Stary Rynek 14, telefon 98.

— **Muzeum Miejskie** przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—4, w niedzielę od 11—2. Obecnie w Muzeum wystawa dzieł malarstwa (w XVII—XIX) ze zbiorów prywatnych.

— **Bibljoteka Ludowa** (Jana Kazimierza nr. 9). Wypożyczalnia otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od 12—13, ponadto w poniedziałki, środy, czwartki i piątki od 17—19, we wtorki i soboty od 15—19.

— **Bibljoteka Miejska** (Stary Rynek im. Marsz. Piłsudskiego 1) otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 9—14 i od 7—20. Pracownia Naukowa i Czytelnia pism codziennie od 10—13 i od 17—20. Wypożyczalnia codziennie od godz. 11—13½ i od 17—18,45.

TEATR MIEJSKI.

W środę i czwartek o 2½ „Frasquita".

W piątek po raz trzeci jedna z najlepszych sztuk współczesnych B. C. Sheriff'a **„Kres wędrówki"**. Utwór ten osiągnął w ostatnich latach największą liczbę przedstawień na świecie i grany jest w dalszym ciągu przez największe teatry europejskie.

W sobotę transmitowaną będzie przez radjostację poznańską piękna i bardzo melodyjna operetka Benatzky'ego **„Japonka"**.

We wtorek 15 kwietnia po poł. o godz. 4 premjera bajki dla dzieci p. t. **„Staś lotnikiem"**.

W niedzielę po południu **„Frasquita"**.

Na tapet sejmowy wejdzie niebawem — a przynajmniej ma wejść — kwestja rozwodów małżeńskich. Pragniemy o niej pomówić. Rzecz drażliwa, ale właśnie dlatego milczeniem jej nie zbędzie.

Zanim jednak oglądniemy sobie tę rzecz z naszego punktu widzenia, przypatrzmy się, jak różne narody ustosunkowały się do tej kwestji.

Najstarsze prawo rozwodowe, jakie znamy, jest pochodzenia asyryjskiego. Tam mąż mógł pozbyć się żony za odszkodowaniem pieniężnem. W razie wiarołomstwa z jej strony zawieszał jej na plecach tablicę z wyrokiem wygnania i wypędzał ją z domu.

Konfucjusz broni do pewnego stopnia praw kobiet. I tak nie wolno mężowi rozwieść się z żoną jeżeli 1) jej rodzice już nie żyją, 2) jeśli po zmarłych rodzicach męża wytrwała 3 lata w żałobie, 3) jeśli, pochodząc ze stanu biednego, przez małżeństwo doszła do dobrobytu i do stanowiska.

Koran nie uznawał prawa żądania rozwodu ze strony kobiet, z wyjątkiem gdy mąż był nieuleczalnie chory lub z żoną bardzo źle się obchodził. Ale i w tym wypadku posag żony zostawał przy mężu. Natomiast mąż mógł bez podania powodu porzucić żonę.

Persowie sprawę małżeństwa traktują po kupiecku. Zawierają małżeństwo na pewien czas jako transakcję handlową. Z upływem terminu związek małżeński przestaje istnieć.

Najwięcej wolności w sprawach małżeńskich posiadają kobiety pewnych plemion Małej Azji. Żona może każdego czasu bez podania powodu opuścić dom męża.

Bardzo liczyć się musi ze swoją żoną mieszkaniec wysp Marjańskich na Oceanie Spokojnym. Jeśli żona jest z niego niezadowolona, ucieka do swoich rodziców, a ci organizują wyprawę karną i sprawiają zięciowi straszne smary. Przydałoby się niekiedy i u nas.

Nagość złamanie wiary małżeńskiej u wszystkich ludów jest uważane za powód do rozwodu. W pewnych plemionach indyjskich mąż wiarołomnej żonie ucina nos i wypędza ją z domu. U Kałmuków od kary za zdradę może się żona wykupić kilkoma sztukami bydła.

W państwach europejskich sprawę rozwodów obok ustawodawstwa normują i przepisy religijne. Kościół katolicki nie dopuszcza do rozwodu tak łatwo. Protestantyzm jest już pod tym względem wiele liberalniejszy. Najdalej poszły jednak kraje skandynawskie. Małżonkowie mogą do sądu wnieść o rozwód bez podania powodu. Jeśli do roku podania nie cofną, sędzia ogłasza rozwiązanie małżeństwa.

— **TOW. GIMN. „SOKÓŁ ŻEŃSKI". Roczne walne zebranie odbędzie się dziś w środę 9 bm. o godz. 19,30 w hotelu Lengninga przy ul. Długiej. Wszystkie członkinie zaprasza się o punktualne przybycie. Sympatycy i goście mile widziani. Na porządku dziennym m. in. wybór nowego zarządu i sprawozdania z całorocznej działalności.**

Nowa ofiara hypnotyzmu.

Straciła mowę i zapadła w ostry stan hystero-neurastencji.

Donosiliśmy przed niedawnym czasem o suggestjonerze Dąbrowskim, który zahypnotyzował młodą dziewczynę tak, że ta utraciła słuch, mowę i czucie, aż dopiero przez specjalne zabiegi doprowadzoną została do stanu normalnego. Obecnie znowu mamy do zanotowania podobny fakt, dokonany przez niejakiego Korna, zamieszkałego przy ulicy Długosza 13, na osobie 27-letniej Marji Ś., zamieszkałej przy ulicy Na wzgórze. Sprawa przedstawia się następująco:

Pani Marja Ś., która z powodu zaziębienia grypy nabawiła się jakiejś dłuższej choroby, za namową znajomych hypnotyzera Korna, udała się do tegoż o poradę na swe dolegliwości. Korn uważał za stosowne najpierw zahypnotyzować swą pacjentkę, przyczem używał słów w języku niemieckim, które dosłownie przytaczamy: „Sie gehen in die erste Stufe, in die zweite Stufe und in die dritte Stufe, dabei verfallen Sie in einen tiefen, tiefen Schlaf". Pani S zapadła w sen hypnotyczny i nie wie już, co się dalej działo, lecz po przebudzeniu się, Korn kazał jej przychodzić do siebie regularnie **o godzinie 24 w nocy**, co z naciskiem zaznaczył.

Na przychodzącej do niego p. Ś. Korn przeprowadzał dalsze podobne eksperymenty, a pewnej nocy przy pomocy swego jakiegoś pomocnika, obciął jej całkiem włosy, które następnie w obecności pacjentki, zakopał w ogrodzie.

Nie podobało się to wszystko p. Ś., jednak pozostawała tak dalece pod wpływem Korna, że oprzeć mu się nie mogła, gdyż działał na nią jakąś dziwną siłą, która ją zmuszała do milczenia i uległości.

Gdy p. Ś. poczęła się uskarżać Kornowi, że choroba jej nie ustępuje, a przeciwnie czuje się coraz gorzej, Korn za pośrednictwem swego medjum wywołał rzekomo ducha jakiegoś lekarza, którego nazywał Francem, a który przez usta medjum kazał wziąć p. Ś. 10 kąpieli ze solą z domieszką jakichś lekarstw, zapisanych jej przez Korna. Pani Ś. po każdej takiej kąpieli, trwającej 15 minut, doznawała przykrego uczucia i mdlała, z czem zwierzyła się Kornowi. Wówczas ten przymocował biednej kobiecie bandażami do lewego boku jakąś blaszaną kasetkę, której zakazał zdejmować, aż do jego zezwolenia.

Kobieta, czując się po tych szarlatańskich sztuczkach coraz gorzej, opowiedziała całą historję swemu kuzynowi p. K., który, jako człowiek rozsądny, nie wierzył w tę szarlatanerję, więc zgromiwszy p. Ś. za jej lekkomyślność, z ciekawości otworzył tajemniczą kasetkę, w której znajdowało się kawałek staniolu z czekolady.

Namówiona przez kuzyna p. Ś. udała się do Korna, aby mu oświadczyć, że nie będzie już korzystała z jego zabiegów, które tylko pogarszają stan jej zdrowia, wobec czego Korn ogromnie się oburzył na śmiałka, który się poważył otworzyć kasetkę bez jego zezwolenia, mówiąc, że chciałby go dostać w swoje ręce.

Dziwnem jest, że p. Ś. po ostatniej swej bytności u Korna, któremu zapowiedziała zerwanie, utraciła mowę i wpadła w stan jakiegoś odrętwienia. Rodzina oddała ją pod opiekę lekarza, który stwierdził, że chora przez stosowanie do niej hypnotyzmu zapadła na silnie zaostrzoną hystero-neurastenję. Przez zabiegi mowę częściowo tylko odzyskała, stan odrętwienia trwa jednak w dalszym ciągu.

Korn, jak stwierdzono, urządza w swojem mieszkaniu, pełnem jakichś tajemniczych znaków i malowideł, seanse nocne, do których wciąga młodzież, tracącą tam siły nietylko fizyczne, ale i moralne. Zajmuje się już oddawna leczeniem ludzi przy pomocy różnych hokus-pokus i ma podobno wielu naiwnych pacjentów.

Władze winny energicznie zająć się tą sprawą, aby położyć nareszcie kres tak szkodliwym praktykom ludzi niepowołanych.

Echa wieca endeckiego w Bydgoszczy.

Endecja zwołała ubiegłej soboty wiec polityczny, który się odbył w sali Kocerki. Na wiec ten zaproszono zwolenników wszystkich stronnictw polskich, narodowych. Z zaproszenia tego skorzystali również współpracownicy „Dziennika Bydgoskiego" pp. Henryk Ryszewski i Narcyz Basiński.

Po ukazaniu się sprawozdania z wieca w „Dzienniku Bydgoskim" organ endecki „Gazeta Bydgoska" odpowiedziała w numerze 83, iż „Dziennik Bydgoski" podał sprawozdanie „w którem z gruntu w fałszywem świetle przedstawił przebieg tego wieca".

Wkońcu „Gazeta Bydgoska" dodaje: „zaznaczamy, iż na zebraniu sobotniem stronnictwa narodowego byli obecni z „Dziennika Bydgoskiego" redaktorzy: Basiński (junjor) i Ryszewski.

Wobec tego p. p. Ryszewski i Basiński oświadczają, co następuje:

„Wystąpienie niektórych mówców uważamy za zwykłą zbrodnię. Wobec tak strasznego oskarżenia skierowanego przeciwko marszałkowi Piłsudskiemu zapisaliśmy sobie dosłownie urywki z owych przemówień".

Red. Petrycki oświadczył m. in.: autorytet najwyższej władzy (prezydenta) został poderwany, który dziś nic nie znaczy.

Niej. Kostrzecki powiedział m. in.: Mnie jako obywatelowi wolno mieć wrażenie?? Dalej mówił: „Z Niemiec przysłano do Rosji Lenina i również z Niemiec z Magdeburgu nasłano do Polski Piłsudskiego, który przyjechał w towarzystwie generała (nazwiska wymienionego generała niemieckiego nie pamiętamy). Od roku 1918 Piłsudski całkowicie odpowiedzialny jest za to, co się w Polsce dzieje. Podkreślając raz jeszcze „fałszywą grę" Piłsudskiego p. K. oświadcza: Polska jest osłabiona, jak również armja i gdy przyjdzie do wojny młodzież będzie musiała karku nadstawić. Była to aluzja, że osłabiona przez „fałszywą grę" Piłsudskiego Polska wyda na nierówną walkę młodzież. I dalej powiada dosłownie:

Za to odpowiedzialny będzie Piłsudski.

Niej. Kwaśniewski stawił nast. zapytanie: Co będzie, gdy Piłsudski nie będzie chciał wypuścić władzy z rąk.

Natychmiast wstaje drugi interpelant, którego nazwiska nie znamy i zapytał: „Jeżeli Piłsudski nie umrze śmiercią naturalną, czy go nie spotka taki los, jak pierwszego prezydenta"? Jeszcze mówił coś, czego dosłownie powtórzyć nie możemy.

Zaznaczamy, iż prezydjum wieca na powyższe słowa nie zareagowało, mówcy głosu nie odebrano, ani też takiego powiedzenia nie napiętnowano.

Te najważniejsze punkty, skandalicznych wystąpień podtrzymujemy i pod przysięgą gotowi jesteśmy stwierdzić.

Henryk Ryszewski
Narcyz Basiński.

— **Wystawa ruchoma prób i wzorów przemysłu krajowego.** W czasie od 1—15 czerwca odbędzie się w Bydgoszczy w sali i na przyległych terenach p. Kocerki wystawa ruchoma prób i wzorów przemysłu krajowego. Na wystawie tej utworzony będzie również specjalny dział regjonalny bydgoskiego przemysłu i rękodzieła. Zebranie konstytucyjne w sprawie uruchomienia tej wystąwy odbędzie się w piątek dnia 11 kwietnia o godz. 8 wieczorem w salce hotelu Lengninga. Biuro wystawy mieści się przy ul. Św. Trójcy u p. Kocerki. Kierownikiem wystawy jest p. Andrzej Wasio.

— **Pogrzeb ś. p. Karoliny Małyszowej.** Przyjęcie zwłok przewiezionych z Bydgoszczy do Solca Kujawskiego odbędzie się przy ul. Bydgoskiej 10 bm. o godz. 8 rano, skąd wyruszy kondukt pogrzebowy do kościoła parafjalnego w Solcu Kuj.

— **Ostre strzelanie.** Szkoła Podchorążych w dniu 11, 14 i 15 bm. przeprowadzi na strzelnicy bojowej w Jachcicach ostre strzelanie. Drogi prowadzące w kierunku terenu zagrożonego, strzeżone będą przez wartowników wojskowych.

Wzywamy
całe społeczeństwo
do walki z rakiem!
Dorzućcie grosz na wykończenie Instytutu Radowego imienia Marji Skłodowskiej-Curie!

— **Konferencja wywiadowcza w szkole wydziałowej męskiej.** W piątek, 11. bm. o godz. 18,30 odbędzie się konferencja wywiadowcza w szkole wydziałowej męskiej. Rodzice wzgl. opiekunowie zechcą przybyć jak najliczniej, celem poinformowania się o sprawowaniu i postępach uczniów.

— **Żeńska szkoła wydziałowa im. Marji Konopnickiej** podaje do wiadomości, iż w piątek 11. bm. o godz. 16 odbędzie się konferencja wywiadowcza, celem poinformowania rodziców i opiekunów o postępach uczenic.

— **Podziękowanie.** Właścicielowi firmy instalacyjno-centralnych ogrzewań p. inż. A. Gadzińskiemu z Bydgoszczy, ul. Pomorska 13, za ofiarowaną kwotę 50 zł złożoną na rzecz Kolej. Przysposobienia Wojskowego ogniska Kapuścisko Małe składa niniejszem serdeczne podziękowanie Zarząd.

Uroczystość harcerska.

W dniu 4 kwietnia odbyła się podniosła uroczystość odebrania przyrzeczenia od 12 młodych harcerzy drugiej drużyny harcerskiej im. Mickiewicza przy szkole powszechnej św. Trójcy.

Uroczystość obecnością swoją zaszczycili: kierownik szkoły p. Dachtera, kapelan hufca podhm. ks. Bober, komendant hufca podhm. Papiński, komendant ośrodka dla drużyn szkół powszechnych p. Czyszyński i drużynowy, harcerz Rzeczypospolitej p. Roman Conrad.

Na wstępie ceremonji wygłosił dłuższe przemówienie kom. hufca p. Papiński, podkreślając obowiązki i karność harcerza, a ks. Bober mówił o znaczeniu przyrzeczenia harcerskiego, które następnie odebrał od młodych harcerzyków. Przemówił także kierownik szkoły p. Dachtera na temat: czem harcerz winien być w szkole i poza jej murami.

Po wspólnym śpiewie, harcerze uczcili gości i przełożonych oddaniem „rakiety". Potem dokonano rewizji ksiąg drużyny, które znaleziono w wzorowym porządku. Nie od rzeczy będzie wspomnieć, że drużyna ta należy do najstarszych wśród istniejących przy szkołach powszechnych, a jej założycielem jest p. R. Conrad, znany ogółowi harcerskiemu, jako dzielny i szczery krzewiciel tej pięknej idei wśród młodzieży. Za swą owocną pracę jednak władze harcerskie nie przyznały dotychczas należnego mu stopnia instruktora, co wydaje się conajmniej dziwnem, przynajmniej dla tych, którzy znają i oceniają działalność p. Conrada na tem polu.

W czasie przyszłych wakacyj drużyna zamierza zorganizować obóz wędrowny, o ile naturalnie uzyska poparcie u sfer miarodajnych. A warto pójść na rękę tym harcerzom, choćby ze względu na pracowitość drużyny, która własnym kosztem odnowiła świetlicę i pragnie nadal pracować dla umiłowanej idei, lecz najlepsze chęci i zabiegi bez wydatnej pomocy społeczeństwa okażą się zawsze nie wystarczającemi dla osiągnięcia właściwego celu i poziomu tej organizacji.

Sesja budżetowa Rady Miejskiej.

Budżet mocno obcinają. — Bieda będzie jeszcze większa! Miasto szuka większej pożyczki zagranicą.

Bydgoszcz, 9 kwietnia.

Po 14-dniowych obradach komisyjnych oddano na plenum — z niewielkiem opóźnieniem — budżet miejski na rok 1930/31. Według ogólnego zestawienia Magistratu budżet miał wynosić **w dochodach i rozchodach 32.340.546 złotych.** Komisja budżetowa kierując się względami oszczędnościowemi skreśliła bardzo wiele pozycyj i **zmniejszyła** ogólną kwotę wydatków do **29 miljonów,** a nie mając na wszystkie wydatki pokrycia — postanowiła rozpoczynający się rok budżetowy zamknąć

niedoborem 1.400.000 zł.

Przed obradami szczegółowemi nad budżetem dał wiceprezydent miasta **dr. Chmielarski,** będący jednocześnie „ministrem skarbu m. Bydgoszczy“, pogląd na gospodarkę finansową w roku ubiegłym.

Ogólny majątek miasta

w nieruchomościach, ruchomościach, aktywach przedsiębiorstw komunalnych i papierach wartościowych fundacyj wynosi **74 miljony złotych.**

Ogólne zadłużenie miasta wynosi około 18 miljonów zł.

Sprawozdanie gospodarcze, z którego treścią czytelników zaznajomimy osobno, kończy się zapowiedzią, iż magistrat **na wykończenie budowy szpitala i rozszerzenie sieci tramwajowej** poszukiwać będzie zagranicą

pożyczki 8-miljonowej.

Główny referent budżetu z ramienia Rady Miejskiej r. Lewandowski nie mógł powstrzymać się od uwagi, że **w obecnych warunkach politycznych** uzyskanie pożyczki jest więcej jak wątpliwe... Ogromne zadłużenie miasta powstało stąd, żeśmy przejęli starą elektrownię i budowali **kosztem ogromnym** nową elektrownię. Nowa elektrownia pochłonie dalsze 4 miljony złotych; na **wykończenie szpitala,** którego budowy podjęto się nieroztropnie z podatków bieżących, potrzeba również 4 miljony. Skąd je wziąć, skoro obciążenie podatkami komunalnemi wynosi już i tak 46 zł na głowę. Przedsiębiorstwa takie jak **gazownia i rzeźnia nie dają tych dochodów jakie dawać powinny.**

Czystego zysku Komunalnej Kasy Oszczędności w tym roku magistrat musi się wyrzec, ponieważ kasa cały zysk przelewa teraz do funduszu rezerwowego.

Komisja budżetowa, w której pierwsze skrzypce gra **radny Lewandowski,** dokonała „obrzezania“ budżetu poszczególnych działów wprost niemiłosiernie, żądając dalszej redukcji urzędników magistrackich, **wstrzymania robót,** zmniejszenia wydatków biurowych i t. p. Niektóre uchwały komisji budżetowej miały charakter jedynie demonstracyjny, obliczony na efekt swoich partyjników i galerji. Natomiast wiemy z innych źródeł, że zanosi się na przyznanie

wysokiej gratyfikacji

„swoim“ ludziom (jednemu radcy) i to w czasach, kiedy zwalnia się biedaków i nie daje im pracy.

Najsampierw wyłoniła się dyskusja nad tem,

kto tu sprowadził delegata rządowego.

Radni endeccy i socjalistyczni, zastrzegając się, że przeciwko **osobie** delegata, t. j. p. Ukielskiemu, nie występują, żądali kategorycznie skreślenia jego uposażenia i ujawnienia wyniku przeprowadzonej przez niego rewizji. Wniosek przeszedł przy poparciu N. P. R. i Niemców.

Radny **dr. Wiecki** (prezes Klubu Ch. D.) przypomniał, że powodem przysłania tutaj delegata rządowego były uchwały Rady Miejskiej i użalenia u p. wojewody na **fatalną gospodarkę miejską.** Uchwalanie demonstracyjnych wniosków jest (również zdaniem r. adwokata Siody) bezcelowe. Pożądanem atoli jest **ogłoszenie wyniku rewizyj,** o ile to miastu naszemu w chwili kiedy szuka pożyczki nie zaszkodzi. Radny **dr. Maryński** dziwi się, że Rada Miejska teraz występuje przeciwko delegatowi, kiedy przedtem, zdaje się, był jej na rękę.

Z dalszych uchwał wczorajszego posiedzenia Rady, które trwało do późnej nocy, wymienić należy:

Zmniejszenie wydatków reprezentacyjnych Prezydenta Miasta o 4.000 złotych.

Zmniejszenie wydatków na opał w biurach miejskich o 26.000 zł. Dostawa węgla musi być oddana kupcom w drodze publicznego przetargu.

Żądać wyjaśnienia, dlaczego płatny członek magistratu radca Wache siedzi zupełnie bezczynnie.

Ograniczyć wydatki na odnowienie gmachów miejskich, budowę ulic i inne inwestycje.

Wbrew ostrzeżeniom radcy Raczkowskiego, aby w czasie kiedy trzeba wszelkiemi sposobami **wzmóc ruch budowlany i zmniejszyć bezrobocie** nie zwalniać techników urzędu budowlanego — przeszedł wniosek o ich częściową redukcję.

Obcięto także budżet Teatru Miejskiego i Muzeum Miejskiego o kilkanaście tysięcy złotych. Radni dr. Wiecki i Lenkowski (jeden z najświatlejszych wśród P. P. S.) stanęli w obronie kultury i sztuki, podkreślając konieczność urządzania **poranków muzycznych** w Bydgoszczy.

Najwięcej czasu zajęła najdrażliwsza sprawa —

wychowania fizycznego młodzieży i przysposobienia wojskowego.

Oprócz skreślenia różnych pozycyj, m. i. 4.500 zł na dokończenie boiska na Szreterach, **N. P. R.** za aprobatą endecji gwałtownie dopominała się skreślenia **w całości** 15.000 zł na przysposobienie wojskowe. Radny Faustyniak wykpiwał sport, mówił nie do rzeczy o Olumpjadach (co to jest?), jajkach i klóskach. Kobiety zamiast się ćwiczyć „na kuniu“ mają się lepiej uczyć gotować strawę dla chłopów. Sekundowali r. Faustyniakowi — Niemcy i socjalende-komsomolcy. R. Lewandowski przy tem zdradził się, że boi się „Pierwszej Brygady“. W obronie wychowania fizycznego odważnie w szranki mówców stanęli radni dr. Maryński, prof. Podgórski, Dejà, Warkocz, dr. Świątecki, dr. Wiecki i radca Śpikowski. Kiedy r. Warkocz nazwał postępowanie obozu przeciwnego **nieuczciwem,** gdyż chcąc utrącić przysposobienie wojskowe łączy je z innemi sprawami, powstał huczek. Prezes Beyer powołuje r. Warkocza do porządku. Tenże wyraża zdziwienie, że prezes nie powołał do porządku r. Lewandowskiego, kiedy wspomniał o Pierwszej Brygadzie... Prezes Beyer tłumaczy się, że nie dosłyszał.

Radny dr. Wiecki, przyznając, że w sporcie jak wszędzie może być dużo przesady, ostrzega radnych, aby dla przesądu lub **dla demonstracji** nie utrącali tak pożądanego przysposobienia wojskowego.

Przyparci do muru „narodowcy“ zaczęli się wycofywać. Z uwagi na krytyczne położenie miasta polecili magistratowi zwrócić się do p. ministra spraw wojskowych, aby on dał subwencję na wszystko.

Za skreśleniem całej pozycji „przysposobienie wojskowe“ głosowali **solidarnie: Endecy, N. P. R., socjaliści i Niemcy.** Za utrzymaniem tej pozycji, choćby nawet okrojonej, głosowała Chadecja, Stan Średni i B. B.

R. Faustyniak odniósł „zwycięstwo“, którego mu **kilkanaście tysięcy zorganizowanych** sportowców i harcerzy bydgoskich nie zapomni!

Dość ostrą walkę stoczono jeszcze o zasiłek

dla Floty Narodowej.

Zamiast 5.000 zł komisja budżetowa zamierzała przeznaczyć na budowę okrętu „Bydgoszcz“ w tym roku tylko 1.000 zł. Zwyciężyły jednak argumenty radnych dr. Świąteckiego i adw. Sypniewskiego i pozycję **uratowano.**

Uczciwość nakazuje nam przyznać, że tym razem r. Faustyniak i N. P. R. opowiedzieli się za — flotą.

Dziś dalsze obrady.

PROGRAM RADJOFONICZNY.

CZWARTEK, 10 KWIETNIA.

12,10—14,00: **Warszawa.** Koncert dla młodzieży szkolnej.
15,15: **Warszawa.** Odczyt dla maturzystów szkół średnich: z literatury i historji.
16,15—17,15: **Warszawa.** Muzyka z płyt gramofonowych.
17,45: **Warszawa.** Muzyka kompozytorów czeskich w wykonaniu solistów.
19,15—19,25: Poznań. Interludjum muzyczne.
20,30: Kraków. Recital fortepianowy prof. Egona Petri'ego.
20,30—22,00: Poznań. Koncert religijny.
23,00—24,00: **Warszawa.** Muzyka salonowa.

Uroczystość

odebrania przyrzeczenia treningowego w bydgoskim ośrodku wioślarskim

w gronie Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego, Klubu Wioślarskiego „Gryf“, Bydgoskiego Klubu Wioślarek, Kolejowego Klubu Wioślarskiego, Gimn. Klubu Wioślarskiego „Brda“, Gimn. Tow. Wioślarskiego „Wisła“ i Gimn. Sekcji Wioślarskiej „Kopernik“ odbędzie się **w niedzielę, dnia 13 kwietnia 1930 r.** o godz. 10,30 przed południem w auli państw. gimnazjum humanistycznego przy ul. Grodzkiej.

Organizację uroczystości przeprowadzi z polecenia Bydgoskiego Komitetu Towarzystw Wioślarskich Bydgoski Klub Wioślarek.

— **Konferencja wywiadowcza w szkole im. Ks. Piramowicza** odbędzie się w piątek, dnia 11. bm. o godz. 19.

— **Ostre strzelanie bojowe.** W dniach 10 i 11 bm. przeprowadzać będzie 62 pułk piech. Wlkp. na strzelnicy bojowej 15 dyw. piech. Wlkp. (plac ćwiczeń w Jachcicach) ostre strzelanie. Drogi w tym kierunku strzeżone będą przez posterunki wojskowe.

— **Z General Motors.** Wartość tranzakcyj zawieranych rocznie przez General Motors Export Company wynosi przeszło 300.000.000 dolarów, poza granicami Stanów Zjednoczonych. General Motors Corporation zajmuje piąte miejsce wśród największych przedsiębiorstw przemysłowych w Europie. W 25 krajach General Motors posiada swe fabryki montażowe, w których personel jest przeważnie lokalny.

Powszechny Związek Pracodawców

przeciw obniżeniu płac.

Wbrew pogłoskim, rozgłaszanym przez pewne koła, stwierdzić możemy, że Powszechny Związek Pracodawców nie przyłączył się do stanowiska Centralnego Związku Pracodawców Ziem Północno - Zachodnich. Rada gospodarcza tego związku uznała po głębokiem rozważeniu położenia przemysłu, obecną chwilę dla stosowania podobnej polityki, jaką zastosował C. Z. P., za najmniej odpowiednią.

Podobne stanowisko zajął — jak się dowiadujemy — cały szereg przemysłowców, nie należących do Powszechnego Związku Pracodawców.

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

Koło Północ.

Dziś, w czwartek, 10 bm. o godz. 19 odbędzie się zebranie miesięczne w lokalu p. Mellera przy placu Piastowskim.

Referat o obecnej sytuacji politycznej i gospodarczej wygłosi red. Formański.

Na porządku dziennym m. in.: wybór delegatów na zjazd okręgowy Ch. D.

RYNARZEWO.

Zebranie Polskiego Str. Chrześc. Dem. odbędzie się w niedzielę po Gorzkich Żalach o godzinie 5 po południu w lokalu p. Banacha. Referent przybędzie z Bydgoszczy.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebranie Ch. Z. Z. filji metalowców odbędzie się w **sobotę,** dnia 12 kwietnia br. o godzinie 6,30 w lokalu p. Błocha przy ul. Jana Kazimierza (naprzeciw sądu okręowego).

Zebranie Ch. Z. Z. filji komunalnej odbędzie się w **sobotę,** dnia 12 kwietnia br. o godz. 6,30 w lokalu p. Wysockiego przy ul. Jagiellońskiej naprzeciw gazowni miejskiej

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu wyrzyskiego odbędzie się w **niedzielę,** dnia 13-go kwietnia br. o godz. 12.30 w południe w lokalu Domu Polskiego w Wyrzysku.

Bank Polski płacił dnia 9 kwietnia za:

dolary amerykańskie	8.86—8.87
funty szterlingów	43,23
franki szwajcarskie	172,15
franki francuskie	34,80
marki niemieckie	212,10
guldeny gdańskie	172,61
szylingi austrjackie	125,22
liry włoskie	46,60
korony czeskie	26,31½

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 8. 4. 1930 roku.

Bydło:

A. Woły:	
Pełnomięsiste, wytuczone nieoprzęgane	132—138
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	120—126
Mięsiste tuczone starsze	108—112
Miernie odżywione	000—000
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	128—134
Tuczone mięsiste	116—120
Nie tuczone, dobrze odżywione starsze	100—108
Miernie odżywione	100—090
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	122—128
Tuczone mięsiste	110—114
Nietuczone, dobrze odżywione	096—100
Miernie odżywione	080—076
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	128—132
Tuczone mięsiste	114—120
Nietuczone, dobrze odżywione	100—106
Miernie odżywione	096—094
Młodzież:	
Dobrze odżywione	100—104
Miernie odżywione	096—100

Cielęta:

b) najprzedniej. cielęta tuczne	166—176
Tuczone cielęta	152—160
Dobrze odżywione	140—150
Miernie odżywione	120—130

Owce:

Opasy chlewne:	
a) jagnięta pełnomięsiste tuczne i młodsze skopy tuczne	140—160
b) starsze skopy tuczne, i maciorki	136—130
Dobrze odżywione	120—000
Miernie odżywione	000—000

Świnie:

a) tuczone ponad 150 kg żywej wagi	000—000
b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi	236—240
c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi	230—234
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi	220—226
e) mięsiste świnie ponad 80 kg.	210—214
f) maciory i późne kastraty	204—208
Świnie bekonowe	220—226

Ceny targowe w Bydgoszczy

w dniu 9 kwietnia 1930 r.

Mięso: wołowina 1,30—1,70, wieprzowina 1,70, słonina 1,80, baranina 1,20—1,30, cielęcina 1,00—1,20, smalec 2,40, sadło 1,90.

Nabiał: jajka 1,80—1,90, masło 2,70—2,90, ser 45—50 gr.

Jarzyny: marchew 15 gr, buraki 15 gr, włoszczyzna funt 40—50 gr, rabarber 1,50—2,00, cebula 15 gr, kapusta 25—30 gr, czerwona 35—40 gr, włoska 60—70 gr, szpinak 2,00, stary 1,00, sałata 40—50 gr, rzodkiew 25—40 gr, kalarepa 20—30 gr, brukiew 15—20 gr.

Owoce: jabłka 0,50—1,40, gruszki 1,10—1,40, śliwki 1,20—1,40, cytryny 15 gr, pomerańcze 0,50—1,00.

Drób: gołąbki 0,90—1,30, kury 5,00—8,00, gęsi funt 0,70—1,80, kaczki 5,00—8,50, indyki 11,00—18,00.

Ryby: szczupaki 1,50—2,50, węgorze 2,50—3,50, karpie 2,00—3,00, płotki 0,60, leszcze 1,20—1,60.

PROGRAM W KINACH.

CORSO. Tylko dziś i jutro po raz ostatni najwspanialsza komedja słynnych komików Wallace'a Beery Raymoud Hattona p. t. **„Riff i Raff jako detektywi".** Nadprogram świetna farsa p. t. „Ja niemam co na siebie włożyć", oraz „Tygodnik Paramountu".

KRISTAL. Ciekawą powieść p. t. „Romans dziewczęcia" ujęto w oryginalne ramy filmu i oto wypadła kapitalna komedja o szalonym wirze zdarzeń wypadków i komicznych sytuacyj pod nazwą **„Głupie szczęście"** w którem dominują swą świetną grą Marja Pandler, Pavanelli, Kampers, Picha i inni. Nadprogram oryginalne zdjęcia z wycieczki do Karpat Wschodnich Gorgany.

MARYSIEŃKA z powodzeniem wyświetla farsę p. t. **„Słodycz grzechu"** oraz dramat pt. **„Pokusy Broadway'u".** Podwójny ten program z zadowoleniem przez publiczność został przyjęty.

NOWOŚCI. Premjera. Dziś występują słynne gwiazdy Liljana Haid, śliczna, pełna gracji i temperamentu Marcela Albani w wielkiem arcydziele filmowem p. t. **„Tragedja księżniczki Nedelkow".** Dramat rewelacyjny, ilustrujący wstrząsające przeżycia arystokracji rosyjskiej, wywierający potężne wrażenie. Nadprogram arcywesoła farsa p. t. „Zakochany bokser".

OKO wyświetla w dalszym ciągu potężny dramat 10-aktowy p. t. **„Największa ofiara kobiety".** Na scenie rewja z Odrobińskim na czele. Początek o godz. 7 wiecz.

PAW z nadzwyczajnem powodzeniem wyświetla przepiękny, jak bajka 1001 nocy dramat wschodni p. t. **„Dziewice z Kairu".** Treść trzyma widza w ciągłem napięciu. Obsada artystyczna w osobach Harry Liedtke i Marja Jacobini doskonałe. Na scenie rewja.

Wieczór słowa i pieśni ku czci Królowej Korony Polskiej.

Staraniem Bydgoskiego Komitetu Niesienia Pomocy Wdowom i Sierotom po pracownikach kolejowych odbędzie się w sobotę, dnia 12. bm. o godz. 20 w sali Strzelnicy przy ul. Toruńskiej **wieczór słowa i pieśni ku czci Królowej Korony Polskiej** z słowem wstępnem kpt. Kulwiecia, oraz łaskawym współudziałem pp.: Miedziszewskiej-Grygorjew, Arkawin (artystki Teatru Miejskiego), Zofji Gałdzickiej, Stanisława Schmidta, oraz chóru kolejarzy pod batutą prof. Kabacińskiego.

Bilety w cenie 0,50, 1,00 i 2,00 zł nabyć można w gmachu Dyrekcji Kolejowej przy ulicy Dworcowej 24-28 pokój 114 u sekretarza p. Klundera. Dochód na rzecz wdów i sierót po pracownikach kolejowych.

Z życia towarzystw.

„Sokół" żeński. Ćwiczenia młodzieży oddział starszy, w środę, dnia 9. bm. o godz. 5 punktualnie w sali gimn. klasycznego. Komplet bardzo pożądany.

„Moniuszko". Dziś w środę o g. 19,30 lekcja Zjedn. Chórów Kościelnych w sali Domu Katolickiego u Fary. Uprasza się o gremjalne stawienie się.

K. S. „Polonja". Zebranie zarządu i komisji przygotowawczej obchodu 10-lecia odbędzie się w czwartek, 10. bm. o godz. 19 w lokalu Resursy Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej.

S. M. P. „Gwiazda". Zebranie plenarne w czwartek, 10. bm. o godz. 7,30 wiecz.

Z. Z. P. i N. P. R. W dniu 11 kwietnia o godz. 6,30 w sali p. Kocerki przy ul. Św. Trójcy odbędzie się ogólne zebranie na które zaprasza się wszystkich członków jakoteż sympatyków.

„Odrodzenie". W środę, o godz. 20 lekcja w salce zakładu ks. misjonarzy przy ul. Ossolińskich. W czwartek o godz. 8 wiecz. zebranie plenarne tamże. Z powodu bardzo ważnych spraw przybycie każdego członka konieczne.

Kolej. Przysposobienie Wojskowe Ognisko Małe Kapuściska. W czwartek, 24. bm. o godzinie 16 w sali p. Szlagowskiego odbędzie się walne roczne zebranie ogniska Kolej. Przysposobienia Wojskowego w Kapuściskach Małych. O liczny udział prosi Zarząd.

Koło Absolwentów Szkół Wydziałowych. Roczne walne zebranie odbędzie się we wtorek dnia 15. bm. o godz. 19,30 w szkole wydziałowej męskiej, ul. Konarskiego.

Okręg Młodych Polek. Zebranie zarządu okręgowego oraz wszystkich zarządów Stow. Młod. Polek odbędzie się wyjątkowo już w piątek, 11. bm. o godz. 8 wiecz. u św. Trójcy.

Sokół I. W czwartek, dnia 10. bm. o godz. 20-ej odbędzie się zebranie zarządu w lokalu p. Żółkiewicza przy ul. Śniadeckich 18.

Towarzystwo Kupców Detalistów branży spożywczej. Zamówienia na cukier — ostatnie przed świętami — przyjmuje Bank Ludowy do piątku dnia 11 kwietnia br. godziny 13.

3096) Zarząd.

S. M. P. „Gwiazda". Dziś 9. bm. o g. 19,30 lekcja kółka muzycznego przy kościele Św. Trójcy. Przybycie wszystkich konieczne.

K. S. „Astorja". Pierwszy trening lekkoatletyczny w środę, o godz. 5 na boisku stadjonu miejskiego. Uprasza się wszystkich lekkoatletów o punktualne przybycie.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

R. C. Mokronosy. Już kilkakrotnie donosiliśmy, że odpowiedzi na oferty od nas nie zależą. Przypominaliśmy również o tem, że świadectw oryginalnych do ofert nie należy dołączać, lecz odpisy tychże. Skoro ofertant postąpił inaczej, więc winę on sam ponosi.

Bilans Banku M. Stadthagen Sp. Akc. w Bydgoszczy

na dzień 31-go grudnia 1929 r.

Stan czynny

Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego		670 357.05
Waluty zagraniczne		84.944.56
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	88.017.58	
b) papiery hipoteczne	6.830.10	
c) akcje	39.171.26	134.018.94
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		755.243.49
Banki krajowe		177.338.92
Banki zagraniczne		397.190.58
Weksle zdyskontowane		3.756.704.81
Weksle protestowane		199.367.—
Rachunki bież. (salda debet.):		
a) zabezpieczone	2.187.805.91	
b) niezabezpieczone	399 428 40	2.587.234.31
Pożyczki terminowe		26.567.97
Nieruchomości		599.653.27
Ruchomości		27.387.—
Sumy przechodnie		23.656.95
		9.439.664 85

Stan bierny

Kapitały własne:		
a) zakładowy	1.000.000.—	
b) zapasowy	485.319.83	
c) fundusz amortyzacyjny	72.509.46	1.557.829.29
Wkłady:		
a) terminowe	1.873.494 26	
b) a vista	1.071.189.99	2.944.684.25
Rachunki bieżące (salda kredytowe		1.084.142.46
Redyskonto weksli		2.365.263.32
Banki krajowe		711.911.43
Banki zagraniczne		204.011.58
Różne rachunki:		
a) kredyt długoterminowy	386.943.59	
b) niepodjęta dywidenda	294.—	
c) fundusz zapomog. dla pracowników	4.866.78	
d) sumy przechodnie	84.246.45	476.350.82
Zysk		95.471.70
		9.439.664.85

Gwarancje . . . zł 1.088.137.39 Inkaso . . . zł 1.568.618.90

Bilans powyższy Walne Zebranie Akcjonarjuszów w dniu 29-go marca 1930 r. zatwierdziło.

Uchwalona dywidenda w wysokości 8% jest płatną od natychmiast w kasie naszej.

Ustępujących wskutek upływu kadencji członków Rady Nadzorczej pp. St. Rolbieskiego, Dr-a Maryńskiego i B. Kasprowicza wybrało Walne Zebranie ponownie.

Rada Nadzorcza składa się z następujących osób:

1. Stanisław Rolbieski, konsul, dyrektor Karbidu Wielkopolskiego, Bydgoszcz, przewodniczący.
2. Bolesław Kasprowicz, b. prezes Izby Przemysłowo-Handlowej Bydgoskiej, Gniezno, zastępca przewodniczącego.
3. Mieczysław Chłapowski, posiedziciel dóbr rycerskich, Bagdad.
4. Janusz Czarliński, naczelny dyrektor „Unji" Zjednoczonych Fabryk Maszyn Sp. Akc., Grudziądz.
5. Hrabia Fryderyk Limburg-Stirum, posiedziciel dóbr rycerskich, Chlebno.
6. Dr. Marjan Maryński, lekarz, Bydgoszcz.
7. Hans Ramm, posiedziciel dóbr rycerskich, Falmierowo.
8. Dr. Kazimierz Szymański, lekarz, Bydgoszcz. (9084

Rada Nadzorcza:
(—) Rolbieski, przewodniczący.

Zarząd:
(—) Karol Bauer. (—) Antoni Pampuch.

Ogłoszenie.

Przeprowadzana kontrola pracodawców wykazała, że dużo zatrudnionych pracowników nie zgłoszono przez pracodawców do Kasy Chorych, oraz zgłoszeni pracownicy nie są właściwie zaszeregowywani przez pracodawców do grup zarobkowych, wobec czego Kasa Chorych przypomina pracodawcom miasta Grudziądza obowiązek zgłaszania zatrudnionych u Nich pracowników w terminie dni trzech od dnia podjęcia zatrudnienia. Wymaga tego od Nich art. 15 ustawy o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. U. R. P. nr. 44, poz. 272).

Wydział Kontroli Kasy Chorych miasta Grudziądza obecnie jest w posiadaniu wszystkich ścisłych danych, dotyczących zatrudnianych a niezgłoszonych przez pp. pracodawców pracowników do Kasy Chorych.

Kasa Chorych prosi wszystkich pp. pracodawców o zgłoszenie do **dnia 15 bm.** jeszcze niezgłoszonych a zatrudnionych u siebie pracowników, gdyż po tym terminie ujawnione przez Wydział Kontroli niewykonania przepisów obowiązujących wyżej cytowanej ustawy poczytywane będą jako skutki złej woli i do winnych nieprzestrzegania przepisów ustawy, Zarząd Kasy zastosuje w całej rozciągłości art. 16 ustawy, nakładając obowiązek uiszczenia składek podwyższonych do 5-cio krotnej wysokości i ściągając je w drodze egzekucyjnej.

Jednocześnie Kasa Chorych przypomina wszystkim pp. właścicielom domów miasta Grudziądza o obowiązkowem meldowaniu przez nich do Kasy Chorych o wszystkich osobach nie stale zatrudnionych w ciągu trzech dni po zajęciu lokalu. Obowiązek ten nakłada na właścicieli domów art. 19 cytowanej ustawy.

Kasa Chorych miasta Grudziądza

(—) **Kucharski,** komisarz rządowy. (—) **Krzywiński,** dyrektor.

Przedstawicieli

inteligentnych do akwizycji ogłoszeń, do poważnych urzędowych wydawnictw, za wysoką prowizją **poszukujemy.** Zgłoszenia w Biurze Ogłoszeń

9149) **„Par", Bydgoszcz, ulica Dworcowa 72.**

W dniu 31 marca 1930 r. odbyło się statutem przewidziane **losowanie 5% Obligacji Towarzystwa Akcyjnego Lloyd Bydgoski** w Bydgoszczy i zosłały wylosowane następujące numery:

463, 339, 467, 341, 354, 316, 475, 319, 293, 482, 488, 237, 88, 299, 314, 322, 355, 281, 241, 474, 327, 324, 471, 338, 356, 453, 351, 297, 335.

Powyżej wymienione obligacje **płatne są 1 lipca 1930 r.** i to po zł 417,— za obligację a mianowicie: przy kasie naszego towarzystwa oraz w Banku M. Stadthagen Sp. Akc. w Bydgoszczy. (9097

Bydgoszcz, dnia 8 kwietnia 1930 r.

LLOYD BYDGOSKI Tow. Akc. BYDGOSZCZ.
dawn. Bromberger Schleppschiffart.

Przetarg przymusowy.

W czwartek dnia 10-go bm. o godz. 9-tej rano sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę:

5 ubrań męskich

Sprzedaż odbędzie się w biurze moim przy **ulicy Siemiradzkiego 10.** (9155

Wałkiewicz, kom. sądowy z p. w Bydgoszczy.

Walne Zebranie

niżej podpisanej Spółdzielni odbędzie się **w poniedziałek, dnia 28 kwietnia 1930 r. w lokalu p. Wiktora Gdańca ul. Dworcowa 16,** z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie i ukonstytuowanie biura,
2. Sprawozdanie kasowe za rok 1929, przedstawienie bilausu i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
3. Odczytanie protokółu rewizji potronackiej i dyskusja — referuje prezes.
4. Podział zysku.
5. Referat p. mecenasa Zagrodzkiego w przedmiocie zmiany § 11 i 12 statutu.
6. Uchwalenie zmiany statutu.
7. Wybór trzech członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących pp. Jozefa Kaźmierczaka, Jana Codrowa i Romana Wiesego.
8. Uchwała w przedmiocie uzupełnienia § 23 wzorowego statutu związkowego — referuje prezes.
9. Wolne wnioski bez uchwał i zamknięcie.

Sprawozdanie kasowe za rok 1929 wyłożono od **5 kwietnia 1930 r. w lokalu Spółdzielni Rynek 20.**

Bank Ludowy

Spółdz. z odpowiedzialnością nieograniczoną **w Kcyni**

Za Radę Nadzorczą
Rybarczyk, prezes. (9139

Roczne Walne Zebranie

Polskiej Hurtowni Skór Sp. z ogr. odp. **w Bydgoszczy**

odbędzie się **dnia 23 kwietnia br.** o godzinie 5-tej po poł. w lokalu **Resursy Kupieckiej,** przy ulicy Jagiellońskiej 25, z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie i ukonstytuowanie biura.
2. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za rok 1929.
3. Odczytanie protokułu z odbytej rewizji Związkowej.
4. Przyjęcie bilansu i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
5. Podział zysków.
6. Zmiana § 6 statutu.
7. Uchwała wynikająca z § 46 ustawy o Spółdzielniach.
8. Wybór 1 członka Rady Nadzorczej.
9. Wolne wnioski bez uchwał.

Bilans za rok 1929 jest w lokalu Spółdzielni do przeglądu wyłożony. (9126

Rada Nadzorcza
(—) Sentkowski, prezes.

POLECENIA

Prężenie
firan oraz prasowanie sztywnej bielizny przyjmuję. Jasna 27. 9091

Klubowy
garnitur, w modnej gobelinie, korzystnie Tapicernia, Marsz. Focha 4. 9118

Kanapy
wielki wybór, najnowsze plusze. Marszałka Focha 4. 9119

Leżanki
stały wybór pięknych gobelin. Marszałka Focha 4. 9120

Otomany
dla specjalistów. Tapicernia Marszałka Focha 4. 9121

Materace
patentowe „Heureka" wyrabia Janowicz, Marszałka Focha 4. Nie utożsamiać wyrobami konkurencyjnemi. (9122

Materace
pełne wyściełane, tylko dobre, ładne drele. Marszałka Focha 4. (9123

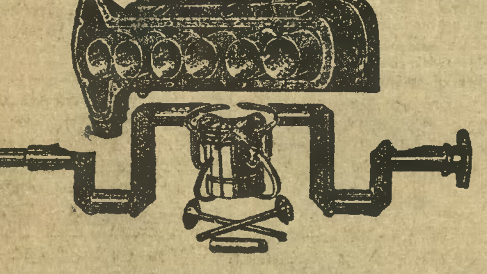
Najmodniejsze
wykonanie garderoby damskiej. Czajkowska, Pl. Wolności 2 I. 5290

Wojewódzkie Sanatorjum w Smukale

ma na sprzedaż około 30 ctr.

jadalnych czerwonych buraków

Oferty z podaniem ceny za 1 ctr. do **Dyrekcji Sanatorjum.** (9141

Szlifowanie cylindrów

na (7160

najnowocześniejszej i najprecyzyjniejszej szlifierce w całej Polsce.

„Autoarma" Śniadeckich 45, telefon 18-24.

Wojewódzkie Sanatorjum w Smukale

ogłasza przetarg na dostawę

mięsa i wyrobów mięsnych.

Obrót miesięczny wynosi 8 do 9 tysięcy złotych. Oferty piśmienne do **Dyrekcji Sanatorjum do dnia 14. 4. b. r.** (9140

„L. L."
W czwartek o godz. $6^1/_2$.
9093

Pożyczki
10—12,000 zł poszukuję na pierwszą hipotekę domu nowowybudowanego. Łask. zgł. do Dz. Bydg. pod „12,000". (9125

Poszukuję
wspólnika(czki) do dobrze prosperującego interesu, zysk i kapitał zapewniony. Oferty do filji Dz Bydg. pod „Zapewniony". 5297

Unieważniam
książeczkę wojskową na nazwisko Edward Rogowski. 9124

Wapno

świeże nadeszło.

August Appelt

materjały opałowe i budowlane

Naruszewicza 5.
Tel. 109. 9094

Dziewczyna
15 letnia potrzebna zaraz. Hetmańska 15, p. pr. 5292

Korzystnie
skład papieru w Inowrocławiu, towarem i mieszkaniem, 2500 zł., oddam wtem zapłacona dzierżawa roczna. Zgłoszenia agentura Dz. Bydg. Inowrocław pod „Sprzedaż."
9143

SPRZEDAŻE

830 mórg
pszenno-buraczanej w tem 310 mórg własność na sprzedaż, reszta dzierżawa, cena 180.000, wpłaty 100.000. Inwentarz kompletny przy dużem mieście. Biuro: Pogoń, Dworcowa 80.

Plac
budowlany korzystnie na sprzedaż. Wiadom. Grunwaldzka 54, parter lewo.
9060

Plac
budowlany na sprzedaż. Gołębia 83. (5306

Dwupiętrowy
dom, wolne mieszkanie za 32.000 zł sprzeda Sokołowski, Sniadeckich 40.
5294

Rzadka okazja.
Młode szpice od premjowanych na wystawie psów na sprzedaż. Zduny nr. 9 parter. 5282

Bufet
kredens, 600 zł, kuchnia 100 zł na raty. Sowińskiego 2. 5302

Skład
kolonjalny za 1800 zł i kilka innych korzystnie sprzeda Sokołowski, Sniadeckich 40. 5293

Zakład
fryzjerski dla pań i panów w Bydgoszczy wraz mieszkaniem, sanitarnem urządzeniem, tanio sprzedam. Oferty pod „D. Z." do Dzien. Bydg. (9098

Harmonjum
fabrykatu Hörigel, Lipsk bardzo mało używane $5^1/_2$ oktav korzystnie na sprzedaż. Zgł. piśmienne pod „Harmonjum" do Biura Ogłoszeń IRO, Bydgoszcz, Hermana Frankego 3. 9129

Hipotekę
20.000 zł korzystnie sprzedam. Zgłoszenia pod „Hipoteka" do filji Dziennika Bydgoskiego. (5289

Sypialnie
malowane, kuchnie w wielkim wyborze na spłaty Stolarnia Nakielska 8.
9104

Do wynajęcia
pokój z dużym warsztatem. Bocianowo 6. (5159

POSADY WOLNE

Poszukujemy
pań intel., energicznych, solidnych, oraz wymownych do lekkiego podróżowania. Znajomość fachowa niekonieczna. Dochód od 600—800 zł miesięcznie i więcej, posada stała, dla zdolnych awans na wyższe stanowiska i pensja miesięczna. Zgł. osobiste z dokumentami w czwartek i piątek od godz. 10—12 i od 3—5 po poł. Bernardyńska 10, I ptr. pr. róg Zbożowy Rynek. 9152

Stolarz
młodszy może się zgłosić. Orłowski, Dworcowa 69.

Czeladnika
stolarskiego, który polerować umie przyjmie Dolina 23. (9101

Ucznia
fryzjerskiego z wioski na całe utrzymanie przyjmę Hetmańska 19. (5305

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Swiętojańska 10. 5296

Posada
za wypożyczeniem 1.000—1.500 zł gotówką bezprocentowo. Pensje 150—200 zł oraz prowizja. Of. do Dz. Bydg. Grudziądz pod „1.000". 9137

Maszynista
tartaczny względnie kierownik techniczny dla dużej fabryki przeróbki drzewa w Wielkopolsce poszukiwany. Zgłoszenia wraz z życiorysem i odpisami świadectw nadsyłać do administracji Dzien. Bydg. pod „Dobry i uczciwy fachowiec". 9142

Szwaczki
do bielizny damskiej potrzebne. Zgł. przyjmuje J. Pilaczyński i Ska, Bydgoszcz, Gdańska 163, (Gmach Hotelu pod Orłem). 9150

Fryzjer
damski lub fryzjerka może się zgłosić. Swiętojańska 10. 5295

Chłopak
do wszelkich prac domowych nie niżej lat 18 potrzebny zaraz. Zgłosz. restauracja „Zagłoba", Gdańska 165. 9130

Dziewczyna
potrzebna do mycia naczyń. Kawiarnia Zacisze, Sniadeckich 2. 5301

Uczciwa
służąca z szyciem zaraz potrzebna. Włodarkiewicz. Jana Kazimierza 7. (9099

Chłopcy 9128
do szlifowania i polerowania metali potrzebni. „Żelazometal", Odlewnia metali, Chodkiewicza 28.

Uczeń 9127
kamieniarsko-rzeźbiarski potrzebny. Strehlau, Bydgoszcz, Błonia 17.

Ucznia
biegłego w języku polskim i niemieckim do składu bławatów, bielizny poszukuje Karol Kurt nast., Bydgoszcz, Poznańska 32. 9151

POSADY POSZUKUJĄ

Elektromonter
samodzielny z dłuższą praktyką specjalista (Ankerwikler) poszukuje posady zaraz lub później. Zgł. Kłosowski, Grudziądz Chełmińska 1. 9133

DZIERŻAWY

Dzierżawy.
Hotele, restauracje, kawiarnie i jadłodajnie, składy konfekcji, galanteryjne i kolonjalne poleca w wielkim wyborze Kieliszek, Bydgoszcz, Plac Piastowski 12. 5288

Poszukuję
dzierżawy lub kupna mleczarni, lub miejscowość gdzie mleczarnia potrzebna. Zgł. pod „Mleko" do Dz Bydg. 9156

KUPNA

Poszukuję
dobrze prosperującego gościńca, oberży z kolonjałką w dobrym punkcie i komunikacji. Reflektanci z gotówką oczekują. Zgłosz. spieszne z szczegółowym opisem i ceną przysyłać do Biura Pogoń, Dworcowa 80.

POKOJE

Pokój
umebl. z wygodami. Paderewskiego 10, III, I. (5299

Pokój
dla lepszego pana lub panienek z całem utrzymaniem do wynajęcia. Hetmańska 27, skład rzeźnicki. (5283

Duży
pokój z telefonem w śródmieściu dla pana lub na biuro do wynajęcia. Adr. wskaże filja Dzien. Bydg.
5307

Słoneczny
duży umebl. pokój dla inteligentnego pana zaraz do wynajęcia. Zgł. od 13—15 i 19—20 Pomorska 27, I. lewo. 5304

Pokój
umebl. słoneczny z utrzymaniem lub bez zaraz do wynajęcia Sniadeckich 52. II prawo. (8912

MIESZKANIA

Kawaler
poszukuje mieszkania komfortowego, najchętniej 4 pokoje. Zgł. do „Par" Bydgoszcz. Dworcowa 72, pod „Komfort". 914

Hipoteki

reguluje z dobrym skutkiem w kraju i zagranicą **St. Banaszak,** obrońca prywatny, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Długoletnia praktyka. (20390

POLECENIA

Nowość!
Fotograficzne karty wielkanocne z własnym portretem 1 zł, poleca „Wiol" Marszałka Focha 11. (5143

Bieliznę damską
i męską wykonuje prędko i solidnie, z własnych i powierzonych materjałów „Alicja", ulica Jagiellońska 22, I p. obok Województwa, tel. 1679. (9001

Meble
kompletne, sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyńcze, szafy, łóżka, krzesła, leżanki, kanapy, klubowe garnitury najtaniej i na raty tylko u Andrzeja Nowaka, Wełniany Rynek 5-6, telefon nr. 2143. (3857

Obrazy
lustra najlepiej, najtaniej kupuje się za gotówkę i na raty. Józef Mruk, Ks. Skorupki 103, Długa 51. Także szklarnia, oprawa obrazów, luster. 8451

Meble!
Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako tez pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy fotele, biurka, lustra i inne przedmioty. Piechowiak, ul. Długa 8. Tel. 1651.

Czyszczę
stary parkiet. Adres wskaże Dz. Bydg. 5265

Nowożeńcy
kupujcie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki, kanapy i klubowe garnitury tylko u Andrzeja Nowaka, WełnianyRynek nr. 5/6. (3857

Materace
patentowe wykonuje fachowo po cenach fabrycznych Józef Bobkiewicz, Urocza, wejście Kowalska 5. (4095

SPRZEDAŻE

Moje
gospodarstwo około 11 mórg z żywym i martwym inwentarzem zaraz na sprzedaż. Artur Jeschke, Władysławowo pow. Szubin. 9058

Sprzedam
kilka parcel po 25—60 mórg dobrej roli na dogodnych warunkach. Cena i wpłata podług ugody. Położenie nad szosą Kartuzy—Gdynia—Gdańsk. Komunikacja autobusowa. Posiedziciel Wojciech Krefta, Kczewo poczta Przodkowo pow. kartuski. 8941

Gospodarstwo
sprzedam, 19 mórg, z inwentarzem. Inowrocławska 58. 8880

Dom
II piętrowy z piekarnią, do objęcia, cena 33.000 wpłaty 20.000 zł. Dom II ptr. cena 80.000 zł. Dom I ptr. ogród, cena 16 000 zł, wiele innych poleca Pogoń, Dworcowa 80.

Dom
sprzedam, wpłaty 20000. Wiad. w Dz. Bydg. (5264

Wila
w Bydgoszczy 8 pokojowa, zabudowania gospodarcze, inwentarze, 89 mórg roli, w tem 20 łąki sprzedam razem za 85,000 zł, wpłaty połowa. Adres wskaże Dz. Bydg. (9065

Domek
ogród sprzeda właściciel. Lwowska 7. (5254

2 domy
w jednym 8 mieszkań a 2 pokoje, w drugim 6 mieszkań a 3 i 4 pokoje z łazienką. Przy drugim domie znajduje się ogród owocowo - warzywny, na sprzedaż. M. Stockberger, Chełmża, powiat Toruń.

Stara Wieś.
Piękne parcele leśne są zaraz do nabycia pomiędzy Otwockiem a Celestynowem. Komunikacja dogodna. Stacja kolei na miejscu w lesie. Starodrzew do 100 lat. Działki wszystkie zalesione od 750 m² do 3.000 m². Sprzedaż na raty. Zgłoszenia i informacje: Główny Zarząd Ordynacji Zamojskiej — Dział parcelacji, Warszawa, Żabia 4, tel. 2-80. Na żądanie szczegółowe prospekty. (2465

Mała
piękna realność, 6 mórg ziemi zaraz na sprzedaż. Jakubowski, Czyżkówko. Przejazd 1 a. 9086

Korzystnie
sprzedam natychmiast, hotel połączony z cukiernią, piekarnią i kawiarnią, położony w ruchliwem mieście przy dworcu. Dla fachowca, kopalnia złota. Cena podług ugody. Wpłaty około 25.000 złotych. Zgłoszenia przyjmuje Bank Ludowy, Skarszewy, Pomorze. (9044

2 domy
korzystnie na sprzedaż, ul. Kujawska 122. 9002

Dom
parterowy z ogrodem na sprzedaż. Kraszewskiego 1 a. 5219

Dom
wolne mieszkanie, 4 morgi ziemi za 7000 zł sprzeda Sokołowski, Sniadeckich 40. 5287

Sprzedam
zaraz dom i w tem znajdującą się fabrykę wód mineralnych i rozlewnie piwa całkiem lub częściowo. Wiadomość: Chełmno, (Pomorze), Toruńskie Przedmieście nr. 3. (9100

Młyn
motorowy na sprzedaż, 6 pary walców, plansichter, serlak, jagielnik, 15 km od Warszawy, przy stacji kolejowej. Do kupna potrzeba 25.000 zł. Wiadomość: Warszawa, Burakowska 13. Golubowski. 9049

Rzeźnictwo
w najlepszym punkcie za 15 000 zł na sprzedaż. Grundtke, Bydgoszcz, Sniadeckich 33, róg Dworcowej. 5268

Dom
piętrowy w mniejszem mieście. Cena 7500 złotych Właściciel, Bydgoszcz, Orla 15. (9057

Skład
kolonjalny (narożnik) przy dobrej ulicy w Bydgoszczy za 3.500 sprzedam, towar według obliczenia. Adr. w filji Dzien. Bydg. 5179

Powózki
każdego rodzaju korzystnie na sprzedaż. Hetmańska 35. 5139

Fiat 501
sprzedam, przyjmę motocykl jako wpłatę. Kujawska 4 przy Zbożowym Rynku. 8989

Motor
elektryczny 5 konny komplet na prąd stały, 480 cm transmisji, 4 łożyska, 2 tarcze zaraz na sprzedaż. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „Motor elektr." (8936

Garnitur
parowy Marszal do młócki do reparacji sprzeda tanio St. Przybylski, Szubin. 5167

Rower
sportowy, dla amatorów sportu kolarskiego korzystnie sprzedam. Mostowa 10, skład. (9087

Rower
jak nowy, tanio na sprzedaż. Nakielska 119. (9102

Rower
męski, wolny bieg i gramofon, tanio na sprzedaż. Kordeckiego 31 podwórze. 9044

Wózek
i łóżeczko wyklinowe na sprzedaż. Kujawska 24, II ptr. prawo. (5245

Prom
drewniany lub żelazny w dobrym stanie, długość około 16 mtr. szerokość 5 mtr. nabędę za gotówkę. Płacę zaraz. Zgłoszenia „Par" Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 54,104. 8917

Sypialnie.
Jeszcze kilka stylowych sypialni w lepszem wykonaniu z długoletnią gwarancją sprzeda na dogodnych warunkach stolarnia Wincentego Pola róg Ułańskiej. (9061

Meble
w wielkim wyborze z powodu remontu zupełna wyprzedaż, jak i dywany rowery itp., ul. Chrobrego 12, skład mebli. (5285

Radjoaparat
3 lampowy nowy na wszystkie stacje Europy przez głośnik, bez cewki do połączenia na długie i krótkie fale za zł 225 na sprzedaż, także kompl. urządzenia na długoterminowe spłaty. Kilian, Marcinkowskiego 11. (8930

Kilkadziesiąt
skrzyń większe i mniejsze zaraz na sprzedaż. Przybylski, Gdańska 15. 5279

Gramofon
z płytami. Grunwaldzka nr. 146. 9117

Sprzedam
korzystnie kompletny garnitur młocarni parowej 60 cal. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „U. J. C." (9051

Łóżeczko
dziecięce i 2 żelazne piece sprzedam. Orła 34, Bassak. (9072

Łóżka
dziecięce sprzedam. Jana Kazimierza 5, III p. (5258

Dwie 5262
żelazne szafy do wina butelkowego na sprzedaż. Wichert, Grodzka 12/13.

Maszyna
do szycia dobrze utrzymana na sprzedaż. Kaszubska 14, I ptr. lewo. 5284

Damską
maszynę, „Singera" sprzedam tanio. Fiszlewicz, Senatorska 70. 9116

Frakowe
ubranie zupełnie jak nowe sprzedam. Adres wskaże filja Dz. Bydg. (5261

KUPNA

Samochód
„Benz", przerobiony na półciężarówkę, zamienię na osobówkę lekkiego typu, ew. kupię karoserję. Molenda, Rynarzewo. (8749

2 kufry
duże, dobrze utrzymane kupię. Zgł. R. Wiśniewski, Fredry 1. (5172

Maszynę
do cięcia tektury kupię. Of. do filji Dz. Bydg. pod „Za gotówkę". 5267

Kupię
kuchenkę westfalską używaną. Trojan, Ułańska 23. 9063

Kupię
sypialkę w dobrym stanie. Oferty pod „Linar" do filji Dz. Bydg. 5263

Motocykl
nowoczesny, przechodzony do 550 ccm. z dobrych rąk kupię za gotówkę. Ulica Kujawska 120, piekarnia. 5270

Dobrze
utrzymaną powózkę i wóz handlowy kupię. Of do Dz. Bydg. pod „M. J." 9109

POSADY WOLNE

Poszukujemy
zdolnych zastępców do sprzedaży losów na raty! Nasi zastępcy zarabiają miesięcznie ponad zł 4000, nie ponosząc żadnego ryzyka, ponieważ wszelkie na raty sprzedane premjówki i dolarówki przechowujemy we własnym skarbcu. Niskie ceny i najlepsze prowizje, patent P. K. O. Piszcie natychmiast: Lombardowy Bank Spółdzielczy, Lwów, Mickiewicza 4. (8120

Chcesz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowo-korespondencyjne profesora Sekułowicza, Warszawa, Żórawia 42e. Kursy wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów. 8184

Podróżujący
na maszyny rolnicze, możliwie z dyplomem szoferskim, dzielny i starszy w zawodzie zaraz potrzebny na pensję i prowizję. Zgł. z odpisami świadectw pod „200" do filji Dz. Bydg. 5275

Szofer-ślusarz
lub mechanik, kawaler, z długoletnią praktyką zaraz potrzebny. Zgłosz. z odpisami świadectw pod „200" do filji Dz. Bydg. 5274

20 złotych
dziennie nietrudno zarobić lekką pracą piśmienną. Zgł. firma „Carbon", Gdyni. 5124

Fryzjer
może się zaraz zgłosić. Gdańska 31. (5298

Czeladnika
młynarskiego w młodszym wieku poszukuję. Zgłosz. pod „L. K." do Dzien. Bydg. (9077

Poszukuję
od 1 maja lub zaraz nauczycielki z maturą seminaryjną dla 2 chłopców. Adolfowa Brzeska, Mierzewo p. Jarząbkowo pow. Września. 9047

Stolarz
potrzebny. Grunwaldzka nr. 17. 9067

Dobrego
fachowca do fabrykacji resorów samochodowych poszukuje natychmiast firma „Auto-War" Tczew, Sambora 2—3. (9006

Ogrodnik
może się zgłosić. Decowska, Bydgoszcz, Szajnochy 3. 8922

Uczeń
może się zgłosić. Świadectwa szkolne i życiorys proszę dołączyć. Jan Przybylski, Orchowo (Poznańskie) skład towarów kolonjalnych, krótkich, sprzętów domowych i restauracja. 9027

Uczenica
do składu papieru potrzebna. St. Jankowski, Długa 1. (9105

Panienka
z porządnej rodziny do bufetu potrzebna zaraz. Hotel Dąbrowski, Koronowo, tel. nr. 111. (5243

Uczennice
do szycia i kroju potrzebne. Długosza 17, ptr. pr. 9071

Dziewczę
do dziecka potrzeben zaraz. Zgł. firma „Bobo", ul. Toruńska 1. 9080

Służąca
uczciwa potrzebna. Zgł. Grunwaldzka 7a, I prawo. 9095

Uczenica
potrzebna. Sw. Jańska 21, zakład fryzjerski. (5255

Urzędnik
w starszym wieku, wdowiec na wsi poszukuje gospodyni. Of. pod „B. 100" do filji Dzien. Bydg. (5244

Uczennica
może się zgłosić u krawcowej. Kujawska 96, parter I, II drzwi. (8880

Służąca
wiek 15—18 lat potrzebna. Siemiradzkiego 7, II. Zgł. od 4—8. 9089

Służącą
uczciwą, pracowitą poszukuję zzraz lub później. Dudziakowa, Solec Kujawski, Rzeźnictwo. (9023

Poszukuję
służącej z dobremi świadectwami, gotowaniem i praniem. Pułkownikowa Kosiarska, Zamojskiego 6, III p. (5266

Dziewczę
do posługi potrzebne. Chrobrego 15. Turolska. 5277

POSADY POSZUKUJĄ

Dzielny 8940
pomocnik kupiecki, lat 20, katolik, poszukuje posady, najchętniej w składzie kolonjalnym od 15 kwietnia lub później. Łaskawe zgłoszenia A. Müller, Więcbork, Hallera 27.

Starszy
młynarz poszukuje zaraz lub później posady jako podmłynarz lub walcowy w mniejszym młynie jako kierownik lub samodzielny. Oferty składać Fr. Witkowski, Nakło n./Not. Bielawy. 8938

Młoda
krawcowa uczciwa, rzetelna, przyjmie szycie po za dom, albo posadę u lepszego państwa do dzieci z szyciem i ręcznemi robótkami. Gdzie? wskaże Dzien. Bydg. (5247

Kucharka 9062
poszukuje posady od 15 kwietnia, osoba czysta i uczciwa. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Samodzielna".

Szofer
ogrodnik kawaler szuka posady na majątku lub w mieście. Łask. oferty do Dz. Bydg. pod „Kawaler". 9078

Urzędnik
gosp. kawaler, 8 letnia praktyka na majątku i hodowca pieczarek, szuka posady poręczającej na majątek, lub złoży kaucję do 10 tys. Of. wyczerpujące do filji Dzien. Bydg. pod „Urzędnik". (5257

Przyjmuję
miejsca do prania. Hamerlińska, Zbożowy Rynek 10. 9147

DZIERŻAWY

Poszukuję
dzierżawy folwarku 350 do 400 mórg pszennej ziemi dla poważnego reflektanta z gotówką, również zamienię kamienicę na majątek. Łaskawe zgłoszenia uprasza biuro „Pogoń", Dworcowa 80, tel. 1815.

Wydzierżawię
piekarnię natychm. w pełnym biegu w rynku w wielk. pow. mieście. Cena dzierż. przystępna. Gdzie? wskaże Dzien. Bydg. (8935

Dobrze
zaprowadzony większy interes artyk. budowl. i węgla jest do wydzierżawienia. Oferty do Dzien. Bydg. pod „J. 1000". (9068

Śpichlerz
masywny nadający się na urządzenie fabryki wydzierżawię. Kryger, Fordon. (9085

Domku 9106
z ogrodem poszukuję celem dzierżawy. Export Bacon, Zbożowy Rynek 11.

Pokój
i kuchnia, słoneczne, umeblowane dla bezdzietnego inteligentnego małżeństwa. Adres w Dzien. Bydg. 9064

Skład
bławatów i konfekcji z 5 pok. mieszkaniem dobrze zaprowadzony wprost od gospodarza bez odstępnego tanio od 1 maja do wydzierżawienia. Szukajowa, Koronowo. 9073

Piekarnia
w pełnym biegu, w najlepszem położeniu przy Rynku, z powodu objęcia własności zaraz do wydzierżawienia, miesięczna dzierżawa 115 zł. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „Piekarnia zaraz". 9074

Do wydzierżawienia
natychmiast fabryka pomników w mniejszem mieście. Oferty pod „A. 10" do Dz. Bydg. (9070

Mieszkanie
2—1 pokojowe do wynajęcia. Wiadomość w Dz. Bydg. 9059

Większą
fabrykę wyrobów cementowych, połączoną z gospodarstwem do wynajęcia. Oferty do Dz. Bydg. pod „K. 120". 9069

MIESZKANIA

Mieszkanie
6-pokojowe w śródmieściu, nadające się na biura handlowe, kancelarję adwokacką do wynajęcia. Zgłosz. pod „M. 6" do filji Dzien. Bydg. (5253

Mieszkanie
2 pokoje z kuchnią i interesem lub bez natychmiast oddam. Zgł. pod „Mieszkanie" do filji Dz Bydg. (5259

2 pokoje
z kuchnią dla bezdzietnego małżeństwa, remont i roczne komorne. Wiadomość u gospodarza, Plac Piastowski 12. 5281

Mieszkanie
2—3 pokoje z kuchnią poszukuję, płacę czynsz na 1 lub 2 lata zgóry, zwrot remontu. Of. pod „Stałe" do filji Dzien. Bydg. (5242

Pokój
z kuchnią oddam zaraz. Zgłosz. Kaźmierski, Pod Blankami 14. 9113

Mieszkanie
3 pokojowe za rocznem komornem od 1 lipca odda Sokołowski, Sniadeckich 40. 5286

Poszukuję
mieszkania 3 pokojowego z wygodami od gospodarza. Płacę czynsz roczny, przeprowadzę remont ewtl. zamienię moje 2 pokojowe mieszkanie w centrum (niska dzierżawa) za zgodą gospodarza — na większe. Łask. oferty pod „Uczciwy" do Dz. Bydg. 9108

Mieszkanie 9110
2 pokojowe z ogrodem ca. 7 a wielkości wolne. Adres wskaże Dz. Bydg.

POKOJE

Pokój
próżny poszukuje bezdzietne małżeństwo. Zgł. do filji Dzien. Bydg. pod „Próżny". 5271

Pokój
umebl. osobne wejście do wynajęcia. Gdańska 138, parter. 5280

Pokój
dla pana do wynajęcia. Matejki 8, parter prawo. 5278

2 pokoje
umebl. wspólne dla lepszego pana lub bezdzietnego małżeństw do wynajęcia. Jagiellońska 54, I lewo. 9075

Umeblowany
pokój, tylko dla panów do wynajęcia. Sniadeckich 47, II p. l. 9115

Pokój
umebl. Poznańska 22, II ptr lewo. 9082

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Zduny 3, I ptr. (5300

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Hetmańska 7, Stenzel. (5291

Pokój
umebl. z kuchnią wynajmę. Sienkiewicza 29, Piasecki. (9107

Pokój
umeblowany, światło elektryczne, osobne wejście zaraz lub 15. Warmińskiego 17, I p. prawo. (5256

Umeblowany
pokój dla 1 lub 2 panów od 15. 4. do wynajęcia Pomorska 43, I piętro pr. 9079

Pokój
do wynajęcia. Warszawska 4, II pr. (5246

Wspólny
pokój. Sienkiewicza 11 a, II ptr. lewo. (5309

RÓŻNE

Gabinet
kosmetyczny Sładasan Wiesławy Dąbrowskiej, Dworcowa 3, I p. Wszelkie zabiegi w zakresie kosmetyki. Leczenie i pielęgnowanie włosów. Upiększenie dzienne i wieczorowe, sztuczne brwi i rzęsy. Długotrwałe przyciemnianie brwi i rzęs. (3725

Każda
kobieta, nie posiadając nawet doskonałych rysów i kształtów, może być piękną, jeżeli dba o siebie i pielęgnuje twarz metodą Instytutu Kosmetycznego Żukowskiej, Bydgoszcz, Cieszkowskiego 20. 5248

Przyszłość
przepowiada podług chiromacji - astrologji, przyjezdna. Plac Piastowski 7, I piętro. (8547

Bydgoszczanka
Jadłodajnia Herm. Franke'go 3, poleca smaczne obfite obiady i kolacje zł. 1,50. Kuchnia pod nowym zarządem znakomitej kucharki. Dziennie świeże flaki, nogi wieprzowe. (8927

Wypożyczam
samochód ciężarowy. Kujawska 27, tel. 1864. (9111

Młody
wybitnie inteligentny idealista, samotny, posiadający dziesięć tysięcy złotych, pragnie na stałe zainstalować się na wsi. Ewent. propozycje pp. ziemian sfery wyższej przyjmuje administracja Dzien. Bydg. dla „Powieściopisarza". (9052

Wspólnika 9011
poszukuje się do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa w pełnym biegu potrzeba do wstąpienia 10,000 zł, fachowość nie pożądana. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Wspólnik".

Skradzioną
książeczkę wojskową unieważniam. Wacław Basandowski. 8960

Unieważniam
zagubioną książeczkę wojskową P. K. U. Grudziądz. Mieczysław Peche, Bydgoszcz, Marszałka Focha nr. 8. 5168

Za 9076
pożyczkę 300 zł. wypożyczę maszynę sankową do wyrobów pończoch, swetrów, szali, czapek i różnych rzeczy, ewentualnie sprzedam. Zgłoszenia pod „U. L. Z." do Dz. Bydg.

Inteligentna
wdówka z 4 pok. mieszkaniem poszukuje przyjaciela, który dopomógłby materjalnie. Oferty pod „Dyskretna" do filji Dz. Bydg. 5276

Zgubiono
czarną tekę wczoraj o godz. 7[30] od ul. 3 Maja do Marsz. Focha. Wiad. za wynagrodz. Chełmińska 23, skład kol. (9083

Odwrotnie
za długi męża Dudzińskiego Władysława nie odpowiadam. Zofja Dudzińska. 5308

†

W dniu 7 bm. zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa i nigdy niezapomniana żona ś. p.

Karolina Małysa
z domu Wolas

w 36 roku życia, o czem donosi stroskany

Mąż z dziećmi.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 10 bm. w Solcu Kujawskim. (9114

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy udziałem w pogrzebie oddali ostatnią przysługę memu drogiemu mężowi i ukochanemu ojcu śp.

Adamowi Komorowskiemu

a stroskanej żonie i dzieciom okazali serdeczne współczucie, tym wszystkim, a w szczególności X. Fiedlerowi oraz państwu Piweckim, a także za złożenie licznych wieńców, krewnym i znajomym składam na tej drodze najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

A. Komorowska
z dziećmi.

9103

Wyrok!

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

W sprawie firmy **Wilhelm Brauns** T. z o. p. **w Quaedlinburgu** — powódki zastąpionej przez adwokata Dra Skąpskiego w Toruniu

przeciw

T. Rzymkowskiemu, fabryka preparatów chemicznych **w Toruniu,** ul. Kościuszki 45a — pozwanemu zastąpionemu przez adwokata Dra Ossowskiego w Toruniu

o zaniechanie używania znaku ochronnego i zapłatę.

Wydział Cywilny Sądu Okręgowego w Toruniu po przeprowadzonej ustnej rozprawie w dniu 3 października 1929 r. przez sądziego S. O. Karwowskiego orzekł:

I. Pozwany zobowiązany jest zaniechać używania znakn ochronnego „Braunsa farby“ (Braunsche Stoffarben) i „korony“ nad wstęgą dla oznaczenia przetworów barwniczych jakoteż oznaczenia swoich wyrobów farb dla barwienia materyj nazwą firmy powodowej a to pod zagrożeniem grzywny wzgl. aresztu przez Sąd w każdym wypadku naruszenia tego zakazu oznaczyć się mającej.

II. Pozwany zobowiązany jest zapłacić powodowej firmie tytułem poknutnego kwotę 500 zł.

III. Pozwany zobowiązany jest ponieść koszty ogłoszenia wyroku w czasopismach krajowych a to: „Słowie Pomorskiem“ w Toruniu, „Dzienniku Bydgoskim“ w Bydgoszczy, „Kurjerze Poznańskim“ w Poznaniu, „Kurjerze Warszawskim“ w Warszawie i „Deutsche Rundschau“ w Bydgoszczy.

Wyrok jest prawomocny.

Toruń, dnia 3 lutego 1930 r.

L. s. (—) **Salomon**
9048) st. sekretarz Sądu Okręgowego.

Przetarg przymusowy.

W czwartek 10 bm. o godzinie 9,30 przed poł. przy **ul. Wieżowej 10** w firmie Przewóz sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę:

jadalkę na 12 osób w stylu gdańskim.

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie. (9134

Pietruszewski, kom. sąd. Poznań, W. Garbary 33.

Nagrobki
i pomniki najtaniej Fabryka „Polon“, Gdańska nr. 107. 8956

LIKWIDACJA
za wszelką cenę!

„Czesanka“
Plac Wolności 1

Konfekcja damska

Płaszcze — Suknie Swetry. 8049

Wózki dziecięce

w wielkim wyborze po najkorzystniejszych cenach. 7086

Fr. Kreski
Bydgoszcz
ul. Gdańska nr. 7.

5368

Na raty

miesięcznie

EXPRESS **20 zł.**

Kromczyński, Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5.

Agenci do sprzedaży maszyn do szycia potrzebni.

Gnieźnieńska Loterja na Konie

Cena losu 1 zł, 11 losów 10 zł
wyłącznie porto lub za zaliczeniem

Ciągnienienie 28-go kwietnia b. r.

poleca 3962

Felicja Kaschowa
kolektura Loterji Państwowej

Gniezno, ulica Tumska nr. 5
Tel. 200.
P. K. O. Poznań 207907.

Drogerja pod Gwiazdą

Rok założ. 1906 **ul. Dworcowa 13** Telefon 1252

W dniu 12 kwietnia r. b. odbędzie się ponowne

otwarcie mego interesu

który po pożarze został odnowiony.

Uwaga: Uszkodzone przez pożar towary sprzedawać będę po cenach najniższych.

Polecając się nadal Szan. Klienteli, proszę o poparcie i kreślę z poważaniem

Ignacy Kotlęga.

9153

Leczę choroby przestarzałe

skutecznie, wyłącznie przyrodą t. j. ziołami krajowemi i zagranicznemi — a mianowicie: płucne, żołądkowe, krwotoki, rany, bóle głowy, reumatyzm, gardłowe, niemoc, trawienia, nerwy, oczy, padaczkę (t. j. chorobę św. Wita) i wiele innych, jak również kobiece.

Praktykuję od lat 25, m. inn. zagranicą (w Rosji, Chinach, Francji, Szwajcarji), w Bydgoszczy od lat 10-cin, po powrocie z Syberji. (9066

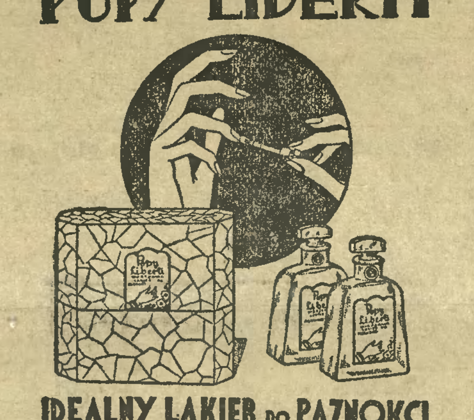
Antoni Bogacki, Bydgoszcz, ul. Gdańska 71a II

Godziny przyjęć: 10—12 przed poł. i 3—4 po poł.

Tapety - Ceraty - Linoleum

8710 **S. Stryszyk, Bydgoszcz, Długa 34.**

POPY-LIBERTI

IDEALNY LAKIER DO PAZNOKCI

3905

Kcynia. Kamienicę

w najlepszem położeniu, przy Rynku nr. 11, w której znajdują się 3 składy, z których 2 będą wolne, **sprzedam** szybko decydującym się kupcom z gotówką. Zgł. uprasza **Kurt Meyer, Düsseldorf, Stockampstr. 52.** (9050

AGENTÓW

na miasto Poznań — Bydgoszcz — Toruń — Inowrocław — Gniezno — Tczew — Gdynia — Chełmno — Stargard oraz Włocławek — Kalisz — Ostrów — Krotoszyn — Leszno i Rawicz **poszukuje zaraz najpoważniejsza firma przemysłu fotograficznego** (aparaty i przybory).

Reflektanci winni zamieszkiwać w powyższych miastach i być najdokładniej poinformowani o danem środowisku, sytuacji majątkowej i zdolności kredytowej przyszłych swoich klientów.

Zajęcie to traktować należy jako uboczne, poza pracą zawodową. Otwiera ono jednak ludziom rzutkim — inteligentnym i ustosunkowanym, perspektywy pokaźnych dochodów ubocznych.

Wyczerpujące zgłoszenia uprasza się do biura ogłoszeń **„Par“, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11** pod nr. **„15,33“.** (9135

Siła biurowa

(młodsza) która wykazać się może praktyką i dobremi świadectwami potrzebna do większego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia z życiorysem i odpisem świadectw do Dz. Bydg. pod **„W. W. 20“.** (9056

Chemigrafa

trawiacza przyjmie zaraz i uprasza o piśmienne zgłoszenia. (9145

Drukarnia Św. Wojciecha Poznań

Obwieszczenie o licytacji.

Urząd Skarbowy Podatków i Opłat Skarbowych Bydgoszcz powiat na zasadzie § 33 Instrukcji o przymusowem ściąganiu państwowych podatków i opłat z dnia 17. 5. 1926 r. (Dz. Urz. Min. Skarb. № 15) podaje do wiadomości ogólnej, **iż w dniu 14 kwietnia br.** o godz. 11 rano w składnicy **p. Thiela Ryszarda, w Solcu Kujawskim** odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości, należących do p. Ryszarda Thiela celem pokrycia zaległości podatkowych:

Obręczy surowych i obczesanych ca 4400 kop.
Kiji obczesanych ca 200 ctr.

Zajęte przedmioty reflektanci mogą oglądać w dniu 14 kwietnia 1930 r. od godz. 10—11 rano w składnicy p. R. Thiela.

Bydgoszcz, dnia 2 kwietnia 1930 r.

Naczelnik Urzędu Skarbowego:
9043) (—) **Smektała.**

Licytacja!

W sobotę dnia 12 kwietnia 1930 r. o godz. 11-tej przed południem sprzedam na rachunek obcy za gotówkę najwięcej dającemu **w podwórzu spedytora Herzkiego, przy ul. Gdańskiej 131-132:**

samochód osobowy

fabrykacji niemieckiej 8/24 P. S., 5 siedzeniowy, pociągnięty skórą, 5 prawie nowych opon, dobrze utrzymany, gotowy do jazdy, z książką rejestracyjną.

Michał Piechowiak
zaprzysiężony licytator i taksator (8975
ul. Długa 8i Grodzka 23. (8975) Telefon nr. 1651.

Przetarg przymusowy.

W czwartek dnia 10 bm. o godz. 13 sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę przy **ulicy Podwale 1** w podwórzu:

motor elektryczny 5 P. S., dużą i małą dwuwalcówkę, 2 transmisje, maszynę drukarską.

9154) **Wałkiewicz,** kom. sąd. z pol. w Bydgoszczy.

Przetarg przymusowy.

W czwartek 10 kwietna b. r. o godz. 10-tej sprzedam przy **ul. Ossolińskich 19** najwięcej dającemu za gotówkę:

szafę do książek, biurko z fotelem, bufet jadalny, kredens, kanapę większa i mniejszą, 4 krzesła i 2 fotele.

9112) **Czternasty,** kom. sąd. z p. w Bydgoszczy.

Tylko na Zbożowym Rynku 11

można dostać świeże i tanie mięso

codziennie po cenach następujących:

Sadło	zł **1,70**	za funt
Polędwica	„ **1,80**	„
Głowy	„ **0,40**	„
Stópki	„ **0,30**	„
Kości z mięsem	od **0,30** do **0,65**	„

i wszelkie inne odpadki mięsne po znacznie zniżonych cenach. (5272

Eksport Bacon

PIANINA

pierwszorzędna jakość materjału i precyzyjne wykonanie oto zasady **fabryki pianin O. Majewski. Bydgoszcz, Pomorska 65, Tel 2060.** Niskie ceny. Dogodna spłata. Długoletnia gwarancja. (9045

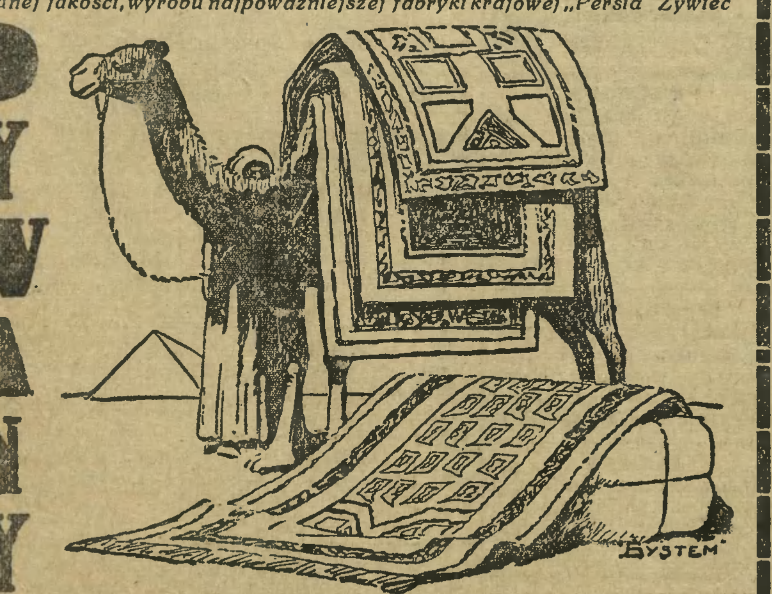
Sadzonki leśne i drzewa owocowe

dostarczają po najniższych cenach. Wykonuje się fachowo: zalesienia nieużytków, zakładanie parków i plantacji owocowych. (8530

Bracia Kunca
szkółka leśna, Sępólno-Lutowo.

Wyłączna sprzedaż na Bydgoszcz i okolicę ręcznie tkanych dywanów pierwszorzędnej jakości, wyrobu najpoważniejszej fabryki krajowej „Persia“ Żywiec

DYWANY

Bogato zaopatrzony dział w

dywany, firany, chodniki, kapy

po bardzo korzystnych cenach poleca

M. Klimek, Stary Rynek 18.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 60 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,00 zł., na dalszych stronach 85 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.